

BÁTORSÁGOS HAVASOK
AZ AZ
HAVI BOLDOG
ASZSZONY NAPJÁN
AZ ISTEN ANNYÁNAK IRGAL-
MASSÁGÁBŰL EREDETT B'ATOR-
SÁGOS BOLDOGŰLÁSUNKRŰL,
VILÁGOSSÁGRA ERESZTETT
PREDIKÁTZIO

7532

Mellyet

NEMES KIRÁLYI SZABAD

Szóged Várasában, à Sz. FER-
RENTZ Fiainak Klastroma - mellett,
hajdan HAVI BOLDOG ASZSZONY tiszte-
letére fel-épitetett, ritka szépségű Sz. Egy-
házban, 1759. esztendőben; ugyan Ha-
vi Boldog Aszszony ünepé - napján,
első nyelvével mondatt.

P. TELEK JOSEF, SZ. FERRENTZ

Atvánk Keményebb rend-tartáson lévő
betének, 's-Magyar-Országai Sal-
toriana Provintziának érde-
merlenfia.

V. b.
552.

Ó JÁROK ENGEDELMÉVEL.

ntatt. PESTINI EITZENBERGER
ANTAL FERENCZ által, 1761.

Nemes Királyi Szabad szöged
Váraszában, Havi Boldog Asz-
szony ájtatos Tisztelőjnek lelki
vigasztalására.

I. Phil. Bieder. Jr. Bud. 18.

*A' Szögedi Havi Bóldog Aszszonyról.**Nota: Mondj naponként 's a' t.*

Üdvözlégys tífzta havakban, meg jelenő Szűz MARIA, a' Szögedi Szent Egyházban illatozó viola. Téged minnyájan kőzfőntünk, és Szívünkbul űdvözlünk, mint pártfogónkat tífztelünk, sőt Anyánknak ismérünk.

Tőbb mind száz eřztendők folytak, a' Tőrők háborúban, mindenektől el-hagyattunk, vőltünk Pogány jármában, te egyedül Isten után kőnnyiteted terhűnket, mind édes Anya fiait, őltalmaztál bennűnket.

Lelki Páfztorink el-fogytak, e' tágas Tartományon, de meg-őrzéd velűnk egyűtt, ezen bífzatos havafon, Szent Ferencz Pátriarkának, alázatos fiait, kik legeltették a' népet, mint jó Páfztor Juthait.

Ki pusztúttak e' vidéken, a' népes nagy helységek, Tűz, és fegyver által mentek, fűstbefok őrókségek, de Szögéd Várořsa ment vőlt, még a' végső inségtől, mert te e' kis Magyar népet, meg tartád őrókségűl.

Főldig rontá már a' Pogány, Várořsűnknek Templomit, sőt a' tűz láng el-boritá, e' Szent Egyház őltárit, de az Istennek hatalma a' tűzet határozta, és a' nagy őltáron lévő képet meg-őltalmazta.

Sok betegek azon kőzben, e' Szent képhez járúttak, mint bátorságos havasra, bűnőřők ide futtak, kik minnyájan vigafzतालást, éřzetek fűkségekben, és mindenkor bóldogúttak, el-hanyatlott űgyőkben.

Ezen Havi Bóldog Afzfzony képének tekén-
tete, még a' Pogányok szívét is, fokszor ke-
gyesé tette, azért féltek, azért késték, e' Tem-
plomot rontani, és az ide tódult népet, ve-
széllyel ostromlani.

Most - is tehát Szentséges Szűz, óltalmad-alá
futunk, súlyos inségekben lévén, képed előtt
óhajtunk, ne hadd el oh édes Anyánk! hajda-
ni hiv népedet, ne engedd pokolra esni, régi
örökségedet.

Te óltalmadban ajánlyuk, veszedelmes ű-
gyünköt, örökösen fel-áldozzuk, néked a' mi
szívünket, őrizz, védelmezz bennünket, testi,
's-lelki veszélyben, hogy mi-is örvendezhes-
sünk véled együtt Menyekben. Amen.

*A' Szógedi Havi Bóldog Afzfzony képe előtt
ájtatos. Imádság.*

OH Istennek Szent Anya, Mennyei Para-
dicfomnak makula nélkül való tiszta lili-
oma, e' firalomnak völgyéből hozzád folyamo-
dóknak hatalmas szófzóllója, Szentséges Afz-
fzonyunk Dűtsőséges Szűz MARIA: Imé én
fok rútvétkek undokságival meg-terhelt sze-
gény bűnös fiad (vagy leányod) térdeimet
nagy szívbeli alázatossággal meg-hajtván, ezen
fok drága kegyelmekkel tündöklő képed eleiben
méllyen le-borulok: fordítsd hozzám Anyai
kegyes jóvoltodat, óltalmazz tellyes életem-
ben minden lelki, és testi veszedelemtől, légy
erős szófzóllóm a' te Szent Fiadnál, hogy ön-
tse lelkembe a' tiszta, és Istenes életnek ma-
lafztyát, melly által minden múlandó hivsá-
got

got szívemből ki rekesztvén, egyedül csak néki mind végig hiven szolgállyak, hogy így életnek pálya futását szerentséssen el végezvén méltó lehessék az ő választotti közibe számláltatni azon drága Szent Fiadnak érdeme, és a' te irgalmas esedezésed által. Amen.

Közhosszú Ajánlás.

Oltalmad alá futunk Istennek Szent Szülője, meg ne vedd könnyörgésinket szűkségünk idején; hanem óltalmaz minket minden veszedelemtől, mindenkoron dűtsőséges, és al-dott Szűz; Mi Afszonyunk, mi Szószóllónk, mi Pártfogónk, engeszteld meg nekünk Sz. Fiadat, a' te Szent Fiadnak ajánly minket, mutass-bé minket. Amen.

ELŐL-JÁRÓ BESZÉD

HAVI BOLDOG ASZSZONYNAK SZÓGE-
DI SZERZETES, és VILÁGI
HIVEÉHEZ.

*Mingyárt eggyügyű munkámnak
elől-járó beszédében, Titeket
Havi Boldog Aszszonynak
szógedi ájtatos Tisztelői, és
Templomában éjjel nappal énekléssel zen-
gedező Szent Ferentz Patriárka Fiai,
arra intlek, arra kérlek, sőt esedezve
kényszerítlek Isaias Proféta szavaival:
Attendite ad Abraham patrem vestrum,
& Saram, quæ peperit vos. Isaiæ 51.
Figyelmezzetek Abrahamra az atyátok-
ra, és Sárára, a ki titeket szült. Figyel-
mezzetek a mindenható mennyei Atyára,
kinek végbetetlen irgalmaságitselekedték,
bogy meg nem emésztettünk: és az irgal-
maság Anyára MARIARA, a ki*

mintegy kegyelmével szűlt, és annyi iszszonyatos baborútkban nevelt bennünkét. Tavúl légyen, távul, Havi Boldog Aszszonynak szógedi óróksége; hogy mi olly feledékeny báládatlansággal birjünk, mint régenten az Israel-fiai.

Ki-vezette ugyan-is az Úr kedves népét Egyiptusbúl à veres tengeren-által hatalmának erősségével, és negyven eszten-dóig mint ónnón kedvesseit táplálta's-ruházta őket az ijedelmes pusztákon sokasított tévelygésekben: Fáraót's-annak vér-szopó táborát à feneketlen tengernek mélységében sellyesztette; sótt azt rendelé atyai gondviselésével, hogy à felelmes népnek bátorító vigasztalására, ejjeli setétségben, tűz oszlop vilagositaná fényes sugárrival à tágas pusztákat. Meg-is mindazáltal azon baládatlan alkotmányok, el-feleitkezven az irgalmas Istennek jó-téteményivül, sok-féle pártos vakmerőséggel boszszonták vala az Urat, és Moysést. Nem igy mi Szerafikus szent Ferentz fiai, 's-Nemes Királyi szabad szóged Várassának lakosi; banem figyelmezzünk à mi atyánkra Abrahámra, és

Sára-

Sárara à ki minket szült. Vezetett minket-is à nagy irgalmú Isten, nem csak negyven esztendőig, hanem tovább száz negyven esztendőknél, mintegy pusztaknak rettenetességi kőzött, midón à Móbáts veszedelmét kővőto Tórok baborúban, ijzszonyatos vér-ontásoknak veres tengerén által-vezérlett, à fel-fualkodott pogány táhort gyalázatos babok kőzé meritette, sótt úgy rendelé atyai gondviselesével; bogy ezen Szógedi Franciscanus Báratok Templomában, amà titkos értelmó tűz oszlop-is, t. i. Havi Boldog Afzszony, mindenkor e' tágos vidéket, anyai kegyességének lángodozó sugárrival vilagosítaná, à tévelygó jubok modgyára el-széllyedett ijedelmes keresztyénséget bátoritaná, és az étzakról terjedó eretnekségeknek setétségét Várasúinktúl meszsze úznè, távoztatná.

Figyelmezzúnk figyelmezzúnk tebat à mi szerelmes Anyánkra MARIARA, à ki minket kivált Szerafikus szent Ferentz fiait, mintegy újonnan szült, midón Urúnk születése után ezer háromszáz első esztendőben, ezen boldog havasra,

's- anyai kegyességének folyamival bővel
 kedő szögedi szent Egyházhoz helybezte-
 tett, és azon időtől fogva, bennünköt,
 a szögedi több kedves Híveivel együtt
 szüntelen táplált, nevelt, meg- tartott.
 Szóllyatok ugyan- is a többiekközül ti édes
 szerzetes Atyámfiai, 's- vallyátok- meg:
 ki volt, a ki ezen szögedi Klastromban,
 mellyet négy száz hatvan esztendőktől-
 fogva szüntelen laktok, olly szorgalma-
 tosan Isten után gondotokat viselte él- elmet
 nyuitott, és szükséges jókat szerzett?
 ki ragadott- ki annyiszor a Tórók, Tatár,
 's- egyéb dűbös vad nemzetségeknek mar-
 kábul? valóban nem egyebet mondha-
 tunk; hanem bogy ezen, 's- több e'-féle jó-
 tetemények, Havi Boldog Afzszonynak
 anyai emlőiből áradtak mi- reánk, és azó
 kezei- által adattak mi- nekünk. Honnét
 próbálljuk ezt? mert mézzel folyó Sz.
 Bernard nyilván szól: Nihil nos DEUS
 habere voluit, quod per MARIÆ ma-
 nus non tranfisset. Serm. de Nativ.
 B. V. Semmivel nem akarta Isten bogy
 birjünk, a mi MARIA kezei- által nem-
 adatatt.

Talán tebát ébezel Sz. Ferentz szer-
 zetének kisdéd nyája? nincsen talán a ki
 rajtad könyörűlyön, vagy előbbi szenvedé-
 sídrül emlékezzen? ah! emeld szeme-
 idet a titkos értelmű oszlopra, az oltáron
 levő Havi Bolgod Aszszony képére; és
 kerdezzed a kőz-népet, tudakozd, az
 irás-tudókat üdvözítőnkel: *cujus est
 hæc imago?* Kie ez a kép? *Math. 21.*
 Ha senki azt többé nem isméri? imé
 ismértem én, és mély tisztelettel birde-
 tem; hogy ezen kép azon édes Magyar
 Hazánk nagy Aszszonyának képe, kinek
 anyai kegyessége-által a szörnyű üldözé-
 sek, batorúk 's-pusztulások kőzött, meg-
 tartottuk élelműnket, rubázatinkat, 's-éle-
 tűnket. Ez a kép azon szerelmetes Anyán-
 knak képe, a ki minékűnk szent Ferentz
 Fiainak, mint régen egy fő Aszszony Eli-
 seusnak, ónnón házában, ezen szőgedi Kla-
 stromban, ezer három száz első eszten-
 dőtől fogva egy kis vacsoraló házat csi-
 nált, 's-abba, asztalt, széket, és gyer-
 tyá-tartót készített. *4.Reg.4.* Egy-szóval
 ez a kép amaz egek titkos ablakjának ké-
 pe, melly alatt mi leg-szegényebb atyá-
 nak alázatos Fiai, 's-keményebb rend-

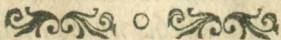
tartá son lévő szegény szerzetessei, annyi
száz esztendőktől fogva enekelgetünk,
's-altala amaz mennyei cseledes-ember-
től nyújtatott bővséges ajándékokat ve-
szük. Richardus l. de laud. B. V.

*Most-is azértt : O nutrix bona
nutri filios tuos 4. Ezdræ. 2. Jó dajka
nevellyed à fiaidat, erősítsed azoknak láb-
okat. Mi mi à te Sz. Egyházad mellett
vigyázó szegény szerzetesek, az éneklő
karnak rostellyai, 's-Kláštrum kerítési
közé rekesztetvén, mint anyyai kegyessé-
gednek kalitkában el-zárott madár-fiai,
énekellyük szeplótelen szűzességnek dit-
séletét, és redd függesztyük szemeinket,
hogy bé tölts bennünköt anyai áldásoddal.
Ha à te szentséges Fiad kenyerekkel,
's-balakkal bővségesen bé tóltótt ót
ezer embert, kik tsak harmadnapig vi-
gyáztak mellette : mit fogsz te ob irgal-
mas Anya mivelni ábetatos szolgálóiddal,
kik negy száz esztendőnél tovább, à te
kegyes Oltárod, 's-Képed-előtt ejjel nap-
pal vigyáznak. Ha anyai palástod alá,
's-faragott kepeidhez, még à csuszó-mászó
állatokat-is bé-botsátod ; vallyon az em-
bere-*

bereket, sőt Szerzetes fiaidat, és N. Kyralyi szöged *Várasának* lakosit, bajdani örökségedet, kik minnyájan ezen Sz. Egyházadhoz, 's- kegyes képedhez buzgó ájtatósággal járúlnak, úresen botsátod-e'-el? Nem tselekszed azt, jól tudjuk, irgalmas *Aszszonyunk*: mert, szóllok *Richardussal*: *Pietate replentur ubera: nec potes miserias nostras scire, & non subvenire. Richard. à Sz. Victore. c. 23. in Cant.* Kegyelmes kőnyörületességgel tele vannak szűz emlíid: nem-is tudhatod à mi nyomorúságinkot, bogy azokon ne könnyitenél.

Kibez-képeft, Ti kivált Nemes Kiralyi szabad szöged *Várasának* lakosi, és *Hávi B. Aszszonynak* házi szolgái *Franciscanus Szerzetesek*; vegyétek szineskedésből ki-óltózott igaz szívvvel, ezen Nagy *Partfogónkról*, *Hávi Boldog Aszszonyról* készitetett, 's-elóttetek 1759. esztendőben mondatott együgyű predikatiomat: Mellyet éppen nem azért kívántam világosságra mozdítani, bogy abban valami fel egék-között nyargalódzó leleményekkel csiklándoztatnám à vásottaknak

szegletes agyvelőjőket ; hanem egyedül
 azért , hogy Nemeskiralyi Szabad főzet
 Várasának lakosi , kiknek a szórnyú ve-
 szélyek - között forgó éltés elejek lassán-
 ként ki-bálnak , haládatlan feledékenység-
 ben ne-ereszszék a nagy emlékezetre méltó
 régiségeket , 's-óftúl reánk maradott
 Havi Boldog Afzszonyhoz- való forró
 ábétatosságot : azért szives indulattal
 botsátom közre kis- munkámat : hogy
 annak olvasásábúl , édes Magyar Hazánk
 Nagy Afzszonyához , bevesebb bevesebb
 szeretetre gerjedezvén , minnyájan Sz.
 Bernard intése- ként : Totis medullis
 cordium , totis præcordiorum affectibus
 MARIAM veneremur , quia sic est vo-
 luntas ejus , qui totum nos habere vo-
 luit per MARIAM. Serm. de Tract.
 Virg. Sziveènknek minden velejébúl ,
 belső érzékenségeknek minden ki- telbető
 fobazkodásabúl , MARIAT tisztellyük ;
 mert az annak akarattya , a ki mindent
 MARIA- által kívánt nekünk
 nyújtani.

FEL-VETT TZIKKÉLEK.

Beatus Venter, qui te portavit, & ubera quæ suxisti.

Boldog à méh, à melly teged hordozott, es az emlök, mellyeket szoptal. *Imperio suo acceleravit nivem.* Eccli. 43. v. 14.

PARANCSOLATTYÁVAL SIETTETTE
à HAVAT.

KEZDET.

Havafokra, havafokra! tornyos halmokkal fel-magosztaltott hegyekre Siesünk Ajtatos Lelkek. Havafokra és à szent halmokra siesünk: Mert-amint régen meg jövendölé *Abdias Profeta*, sehol bátortalan úgyünkben fel nem talál-

lállyuk bátorságos boldogságunkot ;
hanem egyedül : *In Monte Sion salva-*
tio. (a) A Sion hegyén a szabadulás.

Jártam ugyan én meg valloim sokat , fá-
radtam eleget , és a' kerék csillagos ég
alatt buidosó elmémmeel , nyughatat-
lankodtam mindenütt : hogy máinap
Ti néktek , *Nemes Királyi Szabad sze-*
ged-Váraszábiul , ezen Havi Boldog Afz-
szony Templomába egybe todult foka-
ság , valahol è-Boldogtalan világnak
tér-mezein , olly kellemetes helyet mu-
tathatnék , ahol batorságos boldogsá-
gunkat fel-találhatnánk : de haszonta-
lan fáradtam , haszontalan munkalkod-
tam , sehol boldogtalanságnál egyebet
nem találtam.

Vigyáztam ébren a Menyei Jegyes
szavára , azért-is utánna indúltam , mi-
dön e'képen szólla : *Veni dilecte mi eg-*
grediamur in agrum. (a) Jer én szerelme-
sem mennyünk ki a' mezőre. Demit-
találék a mezőkön ? nem mást hanem
éktelen boldogtalanságot. Itten szo-
mo-

(a) *Abdiæ* 17. (b) *Cant.* 2.

morian szemléltém à vér-szopó Kaintúl
meg öletett ártatlan Abelt. *Gen. 4.* Itt
könyves szemekkel néztem, à bátyyai-
túl mély szárazkútban vettetett *Jose-*
phet. Gen. 37. Itt találtam *Saul* előt fe-
tét barlangban lappangó *Davidot. 1.*
Reg. 26. Itt most aratásnak idején
láttam *Salamonnal* à test fárasztó súlyos
munkát, mellyben hiveségvagyon, és
gonosz gyötrelem. Hallám másutt à
kertben készülő *Jegyes* szavát: *veniat*
dilectus meus in hortum suum. Cant. 5.
Jöjjön az én szerelmesem az ökertében.
De utánna menvén à kertben, ottis
meg rémíte engem, à mi első szüléink-
nek szörnű boldogtalansága, és mint-
egy minden fű-szálak, gyümölcsös fák,
latzatnak vala szememre hánni: *Ibi cor-*
rrupta est mater tua, ibi violata est geni-
trix tua. Cant. 8. v. 5. Ott fertőztetett
meg az Anyád, ott szeplösétetett meg
à te szüled. El-menék az után à kul-
csos várakba, várafoknak kerengő
útzáira, mivel à Jegestül-is hallám:
per vicos, & plateas quæram, quem
diligat anima mea. Cant. 3. v. 2. A' izo-
rosa-

rosákon, és útzákon kereselem, à kit fze-
ret az én lelkem. De à várakban 's-vá-
rafokban-is, nem kivánt boldogságot;
hanem bánatos szivel tapasztaltam:
Melly boldogtalanúl egy *Betzabeë* Afz-
szony szép sége által, gyalázatosán
meg esnek ama' Palotákon sétáló *Da-
vidok. 2. Reg. 11.* Melly boldogtala-
núl à gyenge *Dalila* köteleivel meg kő-
tőztetnek, 's-rabságra esnek az erős *Sam-
sonok. Judic. 16.* Melly boldogtalanúl
némittyá meg, egy tánczoló *Heródes*
leánnya, ama' szent igéket hirdető 's-
pufztákon kiáltó *Jánosoknak* szavait.
Egy szóval à varásoknak útzáin találtam
ama' telhetetlen Dús-gazdogokat, ka-
czeros öfzvéreket, egymást mardosó-
viperákat, simán fondorkodó ravasz ró-
kákat, és à boldogtalan világnak csak
tettetős, 's-szines kendőztetéssel tündér-
kedő javait, mulando hívságit, mellyek
à gondatlan föld-lakosinak ízivét, nem
hogy boldogitanák, hanem szüntelen
haborgó nyughatatlansággal, gyótrik,
faggatyák, gerjesztik, emésztek.

Havasokra ! Havasokra azért, és
à Sz. Hegyekre fielsünk, ha á mi bátor-
sagos boldogságunkot felakarjuk talál-
ni ! Mivel : *Fundamenta ejus in monti-
bus Sanctis.* (c) Ennek fundamentoma
à szent hegyeken. De Irgalmas Isten !
vallyon minémü boldogságot találunk
à Sz. hegyeken, az havasokon ? Hal-
lyátok, már szemeitek eleibe tézsem à
valóságot.

Mái-nap à szent havasokon, à szép
fehér havak között mutatá meg à Min-
danható Isten à mi bizodalmas párt- fo-
gónkat, közben-járónkat : havak között
jelenté meg azon boldog anyai emlőit
az Irgalmas szűznek, melyekbül árad
minden boldogulásunk, és à mellye-
krül fel-emelt szóval kialtá a' mái ájtatos
Afzony : *Beatus venter, qui te porta-
vit, & ubera quæ suxisti.* Boldog a'
méh ; melly tégedet hordozott, és az
emlök, mellyeket szoptál. Úgy csele-
kedett vélünk az Irgalmas Isten, mint
régén à *Faraó* terhes igája alatt siral-
massan fohászokodó *Israel* fiaival, kik-
nek

nek midőn *Mojzes* vezérlése által követ kezendő boldoguláfokat meg akarta jelenteni, tüzet botsáta az *Horeb* hegyén lévő tsipke bokorra, és úgy à villámló lángok-között jelenté-ki *Mojsef*nek hatalmát, a' népnek pedig izabadulását; így éppen midőn az új-törvényben, urunk születése után 365. esztendőben, ama' Romai gazdag *Patricius Janos*; Istennek, és Isten Annyának esedeze, hogy jelentene még neki: Mi-féle istenes jóra fordithatná örökségét? à nagy irgalmú Isten ezen üdőben's-alkalmatofság ban meg akarván jelenteni, à mi Boldog szüz **MARIA** vezérlése által követ kezendő boldoguláfunkot, havat botsáta à Roma várastra mellet levő *Sergius begyre*: *Imperio suo acceleravit nivem.* Parancsó lattyával fietteté à havat. És úgy éjjeli látásban meg jelentette az ájtatos gazdagnak; hogy ott építsen fel-áldozott örökségébül egy templomot az Isten Annyának tiszteletére, a'hol heves nyárban, természet folyása ellen, havat fog látni à hegy oldalában: Mivel ezen Irgalmas szent szüznek kegyes vezérlése-

által

által fog következni nagy boldogulása a kereftény népnek. Úgy-is lett: ezen havas hegyen építetett az Isten Anyjának tiszteletére leg első Templom: Romában. Ezen havas hegyről árasz-
rá è széles világra el terjedet annyai irgalmasságát az egek királynéja. Ezen havas hegyen, mái napig-is minden nemzetek, kik Romában utaznak, lelki vigasztalást, és bátorságos boldogulást tapasztalnak.

FEL TETT CZÉL:

Mit késünk a Romai hegy-mellett? Ime *Nemes Királyi Szabad szóged Várfassa*: ezen határodon, sőt kebledben lévő halmotska-is, a mellyen most szép tündel le-telepedtél, olly boldog havas, a minémű vala *Spergins* hegye a Romai határon: Mivel itten-is hajdan *1301. esztendőben* (d) arra vitte, arra gerjeztette Önnön kedves hiveit az irgalmas Anya; hogy örökös tiszteletére szent Egyház építesse, mellyben anyai emléiből áradott boldogulásunkat

B

kat

(d) Synd. Pazm.

kat kegyelmesen osztozathassa, nyuithassa, ajandékozthassa. Sőt olztán idővel 1465. (e) esztendő tájban, ismét, édes Hazánknak győzhetetlen bajnokát, Magyar *Achillesét*, 's-koronás Királyát, *Corvinus Mátyást*, mingyárt országlásának ditsőséges kezdetén, arra készítette a tiszta havakban meg-jelenő szűz Anya, hogy ezen választott szent helyet, ékefebb új Templommal, 's-jelefebb szerzetes Klastrommal nemesítené: a' mint-is eltében, a menyire temérdek hadi viadali engedték, a képpen, mi ként most álmélkodva szemlellyük, ezen ritka szépségű, *Havi B. Aszszony* Templomát, akkori szerzetes Klastrommal együtt fel-állította, 's-építette. Jól eszedbe ved azért ájtatos Sokaság: hogy: *Locus in quo stas terra Sancta est.* Az hely a mellyen állasz szent hely. Annak-okaért Saru le-téve, azaz; akadályos, földi gond-nélkül, követheszendő beszédemre kevéskorig figyelmezzetek. En a' menyire elégtelenségem fogja engedni, részenként elé fogom beszélni, a'mái-

a' mái- nap tiszta havak-által ki-jelente-
tett Boldog Afzszony emlőiből áradott
boldogulásunkat, csak azonban kivánt
figyelem's-fzokott csendesség legyen.

BIZONYITTÓ OKOSKODÁSOK.

I. R E S Z.

*Az Isten Annyának oltalma, bátor-
ságos hely az ördögök diüböfsége ellen.*

EZen zürzavar perlódésekkel, azok-
bül következő üldözésekkel, bosz-
fzúallásokkal meg hanyatlott világban,
alig találunk mentségünkre biztofsabb
helyet, 's-bátorságofabb boldogulást;
mint à vadon erdőkben, hegyekben,
havasokban, úgy annyira: hogy az-
havasoknak titkos rejtekiben, hegyek-
nek tetein, bátran mulatoznak az Iste-
nes *Illések*, (f) ámbar menykőveket szór-
janak ellenek ama' vér-szopó *Jezabelek*.
Biztofsan mulatnak az hegyeken à tza-
ladó *Jakókok*, àm-bátor fegveres kézzel
üzzék, 's-nyomozzák-is őket az üldöző
Lábanok. Bizodalmassan mulatnak az

B 2

hegye-

hegyeken amaz ártatlan *Davidok*, ám-
bár őket koronás fejek, 's dühös *Saulok*
üldözék-is : Mert *montes ad celandos*
fugitivos naturaliter sunt aptissimi.(g) Az
hegyek természet szerént alkalmatosak
à földön-futoknak el rejtésére. Már lel-
ki képpen elmélkedvén. Való ugyan,
hogy à mi fene ellenségünk, à pokbol-
béli sátan, mind maga, mind pedig
fortélyos eszközei, 's- vezzedelmes o-
stromi-által, kezdettül fogva világ vé-
gezeteig, ostromollya, üldözi szegény
lelkünket. Most hizelkedve zengede-
ző *cupidonak* énekével, szándékozik
Ulyssést, az az : à mi kormányzó elmén-
ket e' világ zavaros tengerének habjai
között el-bolondítani : Most à kevély
ségnek fel- emelt kő-sziklájába, ügyek-
szik vezetni bátortalan hajotskánkot :
Most à kétségbe- esésnek tolongó hab-
jaival kívánnyá lelkünköt el-burítani,
melysége 's-pokolra süllyeszteni. De
mindazonáltal, ha ezen hanyatlott
ügyünkben, á Sz. havafokra, hegyekre,
az az : e' mái-nap havak között meg
jelent

(g) Philo Alex. 1, 2. Aleg.

jelent Boldog szűz Máriának oltalma alá futunk, és az ő anyai kebelében s-boldog emlőiből folyó irgalmasságban, tudgyuk magunkot el-rejteni; mint legbiztosabb helyen, mentek léfzünk, s-bátran maradunk, akár mint mérje reánk fartélyos nyilait, akár mint csatogtassa ellenünk vér-fzopó agyarit, ama, sívó-rívó orofzlány, à pokolbéli órdóg. Mivel-à mint már Sz. *Anselmus* régen ki-hirdette: *qui ad MARIAM confugerit impossibile est ut pereat.* (h) Aki à B. szűz MARIA hoz folyamodik, és az ő oltalma alá fút, lehetetlen, hogy el veszfzen.

Miképen maradunk pedig bátran ezen Irgalmas Anya oltalma alatt, à pokolbéli ellenségnek telhetetlen dühösége ellen, volta-képen meg érthettyük amaz egy Afzfzony-által gyalázatosán meg gyözött *Abimelek* példájából. Dühösködött *Abimelek*, nem tsak ellenségi ellen, hanem hetven atyafiait-is meg öleté, hogy à fen-heiazó királyi

B 3

mél-

(h) S. Anselm. l. de Excell. Virg.

méltóságot magának tulajdoná tehesse. Ezek után fel gyujtván *Sicbimiták* tornyát, minden erőtségét arra fordítá vala; hogy amaz erős *Thebes* tornyát- is, à mellyben számtalan Afzonyok, férfiak, fejedelmek, kôz-népek, mint bátorságos helyen együtt valának; fel-dúlhassa, földig ronthassa: de egy Afzszony által gyalázatosfán meg gyôzet-tetett, mivel éppen akkor, midôn *Abimelek* már à torony ajtajához közelgetvén, tüzet igyekezik vala alá tenni, egy Afzszony darab malom-követ le-hagyitván, öszve töré fejét 's-agya-velejét. *Ecce una mulier fragmen molæ desuper jaciens, illist capiti Abimelech, & confregit cerebrum ejus.* (i) Ime egy Afzszony egy darab malom követ onnan-felül-alá-hagyitván, *Abimelek*nek fejéhez ütè, és bé rontá az agya-velejét. Hallottátok à példát, mennyünk már hevesse, à valóság hoz: ama' fel-fuvalkodott pokolbéli *Abimelek* első szülèinket bünre hozván, gyôzedelmeskedett az egész emberè-nemzeten, és mái-na-

pig-

(i) Judic. 9. v. 52.

pig-is magának tulajdonitván ez világi
 fejedelmefséget, szörnyü veszedelmek-
 kel téfzen csapásokat. Tudja tudja jól
 ezen fene ellenség erős Tébes tornyát,
 à mellyben minden nemzetekközül fok
 afzszonyok, férfiak, fejedelmek, és köz
 rendek, mint bátorságos helyre, egybe
 futottak; azért ezen tornyot-is szüntel-
 len ostromollya, kimli, környül-vészi.
 Ismèritek ezen tornyot ájtatatos Lelkek?
 ha ti nem ismèritek, jól isméri ezt *Ri-
 bardus* Boldog Afzszonyunk kedves
 szolgája, à ki ezen erős tornyon érti, az
 mái-nap havak kőzött ki-jelentetett Ir-
 galmas szűz Anyát, kinek oltalma alá
 minden nemezetekbül számtalan Lel-
 kek, mint bátorságos helyre egybe
 futnak. *Hæc est turris Thebes, turris
 salutis.* (k) Ez à Tébes tornya, ez az üd
 vőfseg tornya. Oh melly szörnyü, oh
 melly rettenetes fortélyokkal ostromol-
 lya ezen tornyot à pokolbeli Abimelek!
 Oh melly fokszor Sodoma, és Gomora
 búja vétkének tűzével ügyekezik fel-
 gyújtani; de egy Afzszony-állatt, à B.

B 4

szűz

(k) Richard9 à S. Laurent, de laud. B. V. l. 12.

szűz MARIA, à ki ezen ellenségnek :
Terribilis ut castrorum acies. (l) Rette-
 netes mint az el-rendelt tábor. Már
 anyai kegyességével védelmezi , már
 azon kö-fziklával , mellyrül mondja
 szent Pál: à kö-fzikla pedig kristus va-
 la. Eröffen meg rontya fejét, 's-agma-
 velejét à pokolbéli Abimeleknek , à
 mint ezt régen maga az Úr Isten meg-
 jövendölé ; Midön így szólla: *ipsa con-*
teret caput tuum. (m) Ő meg rontya à
 fejedet. És valamint egy Afzszony
 többet tett Abimelek meg-győzészére ,
 mint az erős karokkal harczoló vité-
 zek ; ugy *Maria* az Isten Anyja többet
 tészzen à pokolbéli sátán meg erőtleni-
 tésére , mint à több mennyei szentek.
 Innét mondja *Sz. Bernárd Nescivem*
quonam refugerem, quidnam sperarem,
quomodo me salvarem, si non me totum
Mariæ gratiæ commendarem. (n) Nem
 tudnám, hová folyamodnék, mit re-
 mènlenék, miképpen üdvözülnek , ha
 ma-

(l) I. Cor. 10. v. 4. (m) Gen. 3. v. 15.

(n) S. Bern. l. de dulced. animæ.

magamot egészen MARIA kegyelmében nem ajánlanám.

Rettenetes, az ért el-nem halgathatom, à mit Boverius ír némelly hamis keresménnyel gazdagult Törvény Tüdőrül. Hallyátok, 's-csudál kozzátok. Ez afztalához hívá egykor ama' fzent Ferencz (o) fzerzetében apoštoli buzgósággal tündöklő Matè névő fzerzetest, ki elót ebéd közepette igen dífekeszit vala egy udvarában szolgalló majommal, à melly nem külömben, mint egy az okos emberek közül, ajtót urának nyita, poharakat, kéfeket, és más afztali eszközőköt rend fzerént elkészite, és minden szolgálatot hiven végeze. Halván ezeket à fzerzetes, Isteni sugarlásbúl nyilván észre vette, minémű gonosz sátán légyen bé-fedezve à majom lárvával: azért parancsolá: hogy à majom elé hozattasson. Keresik mindenüt; de csudálatos dolog! à melly hiv-szolga ennek-elötte urának hizelkedve talpalla, most el rejtezett,

B 5

's-he-

(o) Boveriuz Tom. I. Annal. Min. ad ann. Chr. 1551.

's-keresve-fem találtatik fel. Mi azomban *Kedves Halgatoim*, à meddig à majom fel-találtatik, szemlélyük az asztra fel-adatott jó ézü étkeket, 's-asztali gyönyörűsfégeket. Itten à szent életű szerzetes, àki à lelkeknek údvőségét inkább, hogy sem az hívságos étkeket, éhezte 's-szomjuhozta; hofzfas beszéddell kezdé à Törvény Tudónak szeméi eleibe terjeszteni: Melly izörnnyű lelki-veszedelemben forognak azok: kik másoknak javaibúl, törvenytelen hamissággal gazdagságot szereznek. Azután világos szokkal inté őtet: hogy másoknak véres-vereitékét térítse viszsa, és maga egyetlen egy lelkét váltsa meg az örök kárhozatnak veszedel mébúl. Végre ezen szókra fakada: Lálsad lálsad oh szerencsétlen ember! már fok ideig bofzontod az egeket, fok ideig gyűl-lasztod az Istennek haragját, ime ezen asztali abrofzok, kezfkenők fok szegény ügye fogyott embereknek vérével vannak meg festve: ezen poharak, étkes talak más szúkólykódóknek veritékével töltöznek. Akkor à le-csüggő abrofznak

egy végét fel-emelvén, bővséges vért
fajtola belőle à tányirra. Ki-mondhat-
ná meg, melly szörnnyű, melly ifzizo-
nyű félelem szorongata itt szivét à tör-
vénytelen törvény Tüdónak? de még
szörnnyűebb, à mi következett. Azon
közbe hir tfendüle : hogy à majom
feltaláttatott ugyan valami fetétes he-
lyen, de ifzonyatos ábrázattyával, sze-
meibül szikrázó tűzzel, fogainak csikor-
gatásával, mindeneket elrémit, nem- is
lehet onnan ki-venni. Ezeket hálván
à szent férfiú, a gazdával együt méne
a helyre, és mondá az el rejtezett ma-
jomnak : Az úr *Jesus Kristus* nevében
parancsolom pokolbéli fene : Jőj ki min-
gárt, és vald meg : ki vagy, 's- miért
jöttél ide? meg- szóllala a majom : én
úgymond, nem egyéb, hanem pokol-
béli őrdög vagyok, a ki naprul napra-
várom, hogy ezen hamissan gazdagúlt
úrnak régen kárhozatra méltó lelkét po-
kolra ragadyam. Kérdezé tovább a szer-
zetes : Mi tehát az oka, hogy é-koráig
várakozol, és elnem ragadtad? Felele
az őrdög : Mert ezen kárhozatra méltó

ember minden esteli le-fekete előtt, az Isten Anyához imádkozik, és magát anyai oltalma alá ajánlja, melly ájtatos szokásban csak egyszer hagyot volna alább, csak egyszer mulatta volna el magát a B. Szűznek oltalma alá ajánlani, minden bizonnyal azon ejjel, őtet meg fojtván, lelkét pokolra ragadtam volna. Reszkete itten, és mint valami égi meny-dörgések között szakadó menykő útésre egészlen elérő a törvény tudó, és terdeire esvén, esedeze a szerzetesnek; hogy elne hagyná őtet. Kinek a szerzetes azt javasolta: hogy inkább buzgó ájtatósággal folyamodjon az Irgalmas szűzhöz, és töredelmességgel járúyon oltalma alá. A'majom bőrbé oltózott gonosz sátánnak pedig parancsolá: hogy senkinek ártalmára né legyen, hanem azonnal pokolba költözzön. Úgyis lett: a gonosz szolga minden, ártalom-nélkül pokolra menne, a kárhozat veszedelmében forgo Ur pedig pokoltúl meg menekede az Isten Annyának oltalma alatt. Ime ájtatos lelkek! láttjátok melly hasznos,

melly

melly üdvőséges embernek a B. szűz Maria oltalmában magát ajánlani. Láttyátok melly bátorságos helyly az havak között meg jelent Irgalmas szűz Anyának oltalma, amaz pokolbéli ellenségnek dühősége - ellen.

Havafokra ! Havafokra tehát !
 Siessünk , fussunk az havak között meg jelent Irgalmas szent Anyának oltalma alá minden bátortalan ügyünkben ájtos Lelkek. Ha a pokolbéli ellenség, már ez álnok világnakhamar el-mulandó javaiból kötelet font, és az által nyakon-fogva kárhozatra húzza lelkedet, *Solve vincula colli tui captiva filia Sion.* (p) Old meg a nyakad köteleit Sionnak fogoly leánnya. Es fuss fietséggel ezen havafra, ezen erős *Tabes* tornyához, a Boldog szűz Maráihoz, kiáltván Daviddal : *Sub umbra alarum tuarum protege me.* (q) Oh irgalmas Anya a te szárnyaid árnyéka alatt oltalmaz-meg engem. Ha a bűja szerelemnek 's-tisztátalan *Cupidónak* tőrében keveredtél, és
 ma

már *Dalila* kiáltja : *Super te philistinum.*
 (r) Raitad à poholbéli Filistæufok, szag-
 gasd-el à fertelmes gyönyörűségnek kö-
 teleit meny-ki a veszedelemből, és fiess
 ezen bátorságos havafra, ezen erős to-
 ronyhoz, bizodalmassan kiáltván amaz
 habok-között rettegő péterrel : *Salva nos*
perimus. Oh irgalmas szűz szabadíts
 meg minket, mert el- veszünk. Egy
 szóval; Ha pokolnak minden ereje, fel-
 tátott szájjal reád okádgya dögletes
 bűdőséget, s-kénkőves tüzet, maradj
 bátorsággal ezen szentséges szűz Anyá-
 nak oltalma alatt, és szölly kegyes part-
 fogódhoz biztos reménsséggel, mond-
 ván : *pone me juxta te, & cujusvis*
manus pugnet contra me. (s) Helyhesz-
 tefs engem melléd, és akár ki keze ha-
 dakozzék ellenem. Itten Itten fogjuk
 tadasztalni, hogy *una mulier.* (t) Egy
 Afzony gyalázatot téssen à pokbéli
Nabuchodonozor házán, Itt fogjuk latni;
 hogy a David tornyarúl : *mille clypej.*
 (u) Ezer pajzsfok függenek-le, mellyek-
 kel

(r) Judic. 16. (s) Job. 17. v. 3. (t) Judit.
 14. v. 16. (u) Cant. 9. v. 4.

kel az ellenségnek dühössége megerőtlenedik.

II. R É S Z.

Az Isten Annyának oltalma, bátorjágos hely a boszszú álló Isten baragja ellen.

Ditfekednek igen a természetnek forgáfit, 's-titkos minéműségit vizsgáló bölcsek, ama' szélesfen el terjedt ágú *Platanus*-fával, és azt benne majd égig magasztallyák: hogy ámbátor csattogó mendörgésekkel, szapora villámlásokkal, vagy menykővek záporával kegyetlen kedgyenek-is az egek, de ha ki a *platanus*-fanak ágai alá rejti magát, ment minden szertelen veszedelemtől, nem fél semmit a menykőveknek lérelmétől. Innét *Plutarcus* bizonsága szerént, ama' mindeneket védelmező 's-oltalmazó *Themistocles*, magát *platanus*-fához hasonlítávala. De legyen úgy, engedgyük a *platanus*-fának, a minémű ditferetet érdemel: én fokkal inkább ditfekedhetek, a mi boldogtalan for-
sünk-

sűnknek egy bizodalmas reménnyével, az Isten Annyának oltalma-alatt tapasztalt bátorságos boldogulásunkal : Mivel a ki ezen bátorságos havasra, vagy havak között meg jelent Irgalmas szűznek oltalma alá magát el-rejti, nem a meg határozott néma egeknek kegyetlenségét, hanem a minden-ható Isten boszszú álló haragjának meny-köveit is bátorságosan el-kerüli: azért is méltán mondja maga-felül az Isten Anyja: *Quasi platanus exaltata sum juxta aquam in plateis.* (x) Mint a platanus-fafel-magasztaltattam a viz mellet az utzákon.

Nem szóllok helytelenül : Mivel még az ó törvénybenn-is mintegy újjal mutató ábrázolásokkal szemeink-elejbe képzette ezt a Felséges. Mertugyan-is, ha valaha, akkor gerjedett-fel az Úr Istennek boszszúálló haragja, midőn amaz kárhozatos Sodoma, és Gommorra várasira kéméletlen botsátá akénköves, és tüzes-efsőnek záporát; de mindazzonáltal itten-is *Lót* patriarka ment

(x) Eccli 24. v. 19.

ment volt, és bátorlagosan boldogult azon a hegyen, melyet parancsolva mutatata neki az úr, mondván : *In monte saluum te fac, ne & tu simul pereas.*(y) Á hegyen szabadítsd meg magad, hogy te se vesztélj együtt. Már itt *Liranusnál*, vetekednek az irás- magyarázók, és kerdezkednek, mi-értessen ezen batorságos hegyen? némellyek *Straboval* értik a jóságos cselekedeteknek fel-emelt hegyét : Mások a *Glossával* hegynek mondják a szűzességet : *Lyranus* pedig betű szerént a valóságos hegyről elmélkedik. De azomban az én fel-tett tzelomhoz leg-inkáb közelit Padvai szent Antal, a ki ezen bátor-
 gos hegyen érti az egek kiralynéját, bű-
 nős embere knek hatalmas párt-fogójat
 a B. szűzet : *per montem istum intelli-
 gendam esse Beatissimam Virginem MA-
 RIAM.* (z) Mint-ha világosan azt mon-
 daná : hogy azért maradott Lót bator-
 ságosan a hegyen, 's-azért ment volt
 a veszedelemtul, mert ezen bizodalmas
 C hegy

(y) Gen. 19. v. 17. (z) S. Anton. Padv. Ser. Dom. 2. quadr.

hegy képzette 's-jelentette homályba a gyámoltalan Adám - maradékit vedetmező B. szűz Mariát. Továbbá, ki nem tudja kőzölünk: Minemű boszszú-álló haragját mutatta à felséges ama' kőzön-séges őzön - viznek űdején, midőn a meg-szaggattatott egek csatornáibul le-fzakadott - vizek, minden élő álatokat meg fojtottak; de mindazáltal, akkor is Noé Patriárkka, és valakik a bárkában reitették magokat, bátran maradtak, s'mentek voltak az haragra gerjedett Istennek boszszú - álló kezeitől. Mi-volt vallyon ennek az oka? Honnan érdemlette, honnan vette a Noé bárkája azon hathatós erőt? hibáznék, hibáznék oh irgalmaságnak Anyya! ha a tolongó habok kőzöt veszendőknek, bátorságos helyt adó Noé - bárkáján tégedet nem értenélek. Hibáznék ha a te kedves szolgáiddal azt nem valánám: hogy a Noé bátorságos bárkájának azért volt olly privilegiomos ereje a Felsőes haragja ellen, mert homályban Nagy - Afzonyúnkot árnyékozta, képzette, jelentette. Hogy e'féle privi-
legio-

legiomos ábrázolásokkal unalmat ne okozzák: Jól tudgyuk, melly gyűlöletesek voltak mindenkor Isten előtt a vérszopó gyilkosok, kiket kemény törvények-által halállal büntettet; meg is Moyses údejében a kik véletlenül, vért ontottak, minden büntetéstől mentek voltak, ha az elrendelt szabad városokba futottak. Mit akart az ur Isten ezen szabad városokon árnyékozni? nem mást valóban, Padvaiszent Antal szavaihoz támaszkodom, hanem az Irgalmas szűzet: *Confuge ad eam peccator (ugymond Sz. Antal) quia ipsa est civitas refugii.* (a) Folyamodgyál szűz Nagy Afiszonyodhoz bűnös ember, mert ő az Oltalomra rendeltetett szabad város.

Oh Boldog Isten! ha az ó-testamentomban csak az ábrázoló árnyékok illy bátorságos, illy biztos 's-boldog helyeink valának, à Felségesnek bofzszú-álló haragja ellen; Mit állithatunk most à valóságról? mennél-inkább el-hitethettyük magunkal: hogy most

C 2

az

(a) S. Anton, Pad. Ser. Dom. 3. Quadrg.

az irgalmaflágnak Anyja, kit ezen ábrázolások jövendöltek, bizodalmas hegyünk az egekből szálló kén-köves esőnek idején: bátorságos bárkánk a Felséges haragjának viz-özönében: oltalmazó platanus-fánk, a'bofszú-álló Isten meny-kövei ellen. Nem győztem eleget csudálkozni, midőn Jób Pátriárka azt beszéli: hogy az Úr Isten bofszú-álló haragjának nehétsége alatt, mint erőtlen nád-szálak, hajladoznak, roskadnak azok, kik ez terhes világot hordozzák; de azonban, mégis ennyi fok ezer esztendőig, ennyi fok Istent bofszöntő 's-haragra gerjesztő bűnök után, le nem roskad, hanem álhatatossan épségébe marad a Világ. Hallyuk Jób szavait: *Deus cujus iræ nemo potest resistere, & sub quo curvantur, qui portant orbem.* (bb) Isten a'ki nek haragjának senki ellene nem álhat, és a'ki alatt meg hajolnak a kik e' világot viselik. Itt immár kérdés támad: kik lehetnek azon terhes világot viselő 's-hordozó *Atlansók*? Ezekén szent

Am-

Ambrus Dóktor érti az Isten igéjét hirdető lelki - Atyákat, kik a szent igével mint egy viselik, 's-támogattyák e' világot; de azonban sokszor annyira elárad a bűn, hogy az Isten igéjének hirdetése sem elegendő az erkölcstelen világnak meg-tartására. Szent Hye-ronimus Világ viselőinek az Istennek szenteit állitya lenni, a kik a Felsége- nek színe előtt szüntelen nyújtott, 's-fel-áldozott könyörgésekkel, mintegy hor- dozzák, e' világot; de némellykor an- nyira meg süllyesodik az Istentelen népnek gonoszfága, hogy még a dü- csóult szentek könyörgési-is hajolnak, és meg nem tarthattyák a meg hanyat- lot világot az Úr Istennek haragjátúl 's-boszszu álló ostorátúl. Boldog Isten! ki tartya tehat meg e'világot a vesze- delemtúl, 's-végső romlástúl? Miné- mű bátorfágos helyen oltalmaztatik, 's-menekedik meg a' Felsége- nek fel- lobbant haragjátúl? Oh világtalan világ! Oh agya, fűrt kabasággal min- den gonosyra hanyatlott világ! vallyon ki védelmez most tégedet, hogy kő-

zónséges özön- vizzel ismét el-nem borítatul ? ki áll az egeknek rémitő mendörgési ellen, hogy kén - kőves tűzel felnem forgattatnak iszonyatos bűnökben úszkáló várasaid, mint régenten *Sodoma*, és *Gomorra*? Ki ki oltalmaz 's-tart meg ezen bűnökkel érdemlett romláfoktól ? én erre nem felelek; hanem helyettem meg felel szent Fulgentius: *Cælum, & terra jam dudum ruis- sent, si non MARIA precibus susten- tasset.* Eg, és föld már régen le romlítottak 's-elvesztek volna, ha MARIA az Isten Anyja könyörgésével meg nem tartotta volna.

Tehát a' Sz. Havafokon meg jelent Isten Anyának boldog emlíből reánk áradott anyai kegyesség a' mi bátorságos boldogulálunk. Itten Itten az irgalmas Anyának oltalma alá futván, maradunk bátorságossan a bosz- szú-álla Isten haragjának menykővei között. Tapasztalta ezt fok izbe Apostoli Magyar-Hazánk-is különös vigas- sággal. Tapasztalták Országunknak

ragyogó cfillagi, hajdan koronás Királyai *Szent Istvany, László, Lajos* több következendőkkel, akkor fő-képen, midőn a föld népének egeket boszontó gonoszfágáért, botláta ugyan a boszfo-állò Isten egész Hazára bühös ellenségeket, kora háborúkat, pogány, tatárnak rablását, siralmas pusztulásokat; de azomban minden fene-ellenségek, kik Országunkat, 's-édes Nemzetünket a veszedelemnek feneketlen örvényében ügyekeztek dönteni, údeig tartó birodalmok után, orcza-pirulásfal el szellyettek, meszse futottak; az Ország pedig, mellyet szent Istvány első Királyunk 's-Apostolunk, mind koronával együtt, Nagy Afzonyunknak oltalma alá ajánlott, és a mellyben fok szent-Egyházak, szerzetes klastromok az Isten Annyának tiszteletére ájtatos buzgóságbul építettek, májnapig-is, noha nem hajdani, de szép kívánt virágában megmarad, és örökös háláadással meg isméri: hogy az Irgalmas szűz Anya hatalmas oltalmazó, *Firmamentum virtutis, tegimen ardoris,*

Œ umbraculum meridiani. (b) Erős
oszlop, a hévségben levél-fzén, és a
délnek árnyekozója, kegyelmezés a
bántásban, és fehérség az esetben.

Nem hozok elé több Országokat,
nem szóllok édes Hazánkban Nagy
Afszonyunk oltalma-alatt boldogult Vá-
rafokrúl; hanem Téged kényszeritek
Nemes Királyi szabad szóged várossa :
Mond meg a mit tapasztaltál : ismér-
d meg, minémű bátorlágos havafokon
maradtál-meg ennyi fok rettenetes ve-
szedelmek, háborúk, 's-pasztuláfok-
között? Nem-is emlékezhetem köny-
hüllatafok keservé-nélkül; minémű
Isten ostora szállot fejünkre a nép-között
el-áradott gonofságért, tsak az el múlt
utolsó romlásában-is Országúnknak,
akkor tudni illik : midön az 1526.
esztendőben, Mohács - mezején történt
szerencsétlen veszedelem-után, Nemes
Hazánknek fényes csillagi homályba
borultak; kulcsos várai pogány kezé-
ben estek; örökfégeink, népes-Váraf-
faink,

(b) Eccli 24. v. 19.

faink, tűz vás-által pufztitattak ; az igaz Istent-imadó kerefztény népnek szine, mint oktalan barmok, ezres, meg ezres csoportokkal török rabfágra hajtottak. Á sok szent Egyházak, melyekben Istennek élő áldozat bé mutatott, földig rontattak, barmok, vadak barlangjává lettek. Az örök Istennek szentféges Oltári pogány áldozattal, szeplötelen edénnyei pedig vérrel tölthözének. Az Oltári igaz Papok, záros-klastrumokban ejjel-nappal Istent dicsé-
ró szerzetesek, kard, tűz, dög által, csak hamar el-fogyának : azért-is a gondatlan, és tanulatlan népek, mint az oktalan legyek a mézes-méregre, hanyat-homlok rohantak, futottak, a szabadsággal mézesített eretnekségnek mérgére, az akkoron koholt 's-költ új vallásokra. Úgy annyira: hogy többnyire, kivéven azon vidékeket, ahol némely Oltár igaz papjai, vagy szegény szent Ferencz Atyánk szürke Baráttjai, mint verebek az esztrehában álhatatosan meg maradtak, 's-az igaz evan-

geliómi magot hintették, minden népes várafok, és helységek, *Luter*, és *Calvinus* valáfához ragaszkodtak. De mindazzon-által, légyen áldott Istennek szent neve! mind ez máj-napig is *Nemes királyi szabad széged* váraffa, sem a végő romlást nem ismérte, *sem pedig* az eretnekségnek 's-új tanításnak mérges maszlagát bé nem vette. Ellepte környöskörül mindenütt, ezen tér-mezőkön lévő izéles vidéket a Török, Tatar pogány ellenségnek fokafága; harfoga minden részre a török-sip, dob, trombitaremitő hangja: iszszonyú dörgéssel clattogtak 's-pattogtak a tüzet okadó nagy dandárok: kegyetlenkedtek minden-felé, főtt benavárafon-is, a mérges nyilak, öldöklő kardok, dárdák, és más taglást, konczolást, 's-halált nemző hadi eszközök; de azomban *Nemes széged Váraffa*, a kinos halál között-is életben, a pogány ellenség terhes járma alatt, izabadságban meg-marodott.

Hol,

Hol, hol, minémű biztos havasban rejtéd - el magadot *N. K. Szabad Szóged Várossa?* Vályon minémű hegyen találtál magadnak ezen boszfu-
alló igaz Istennek fulyos ostroma - alatt *Lót* Pátriárkával bátorfágos helyet?
Nemdenem minnyájan majd mintegy újjal mutattok ezen *Havi - Boldog Asz-
szony* Templomára? Nemde minnyájan egy szivel 's-akarattal azt kénfze-
ritettek mondani: hogy ezen szent ha-
vason, ezen *Havi - Boldog Aszony* Egy-
házában, az Irgalmas szűz Anyának oltalma-
alatt boldogúztatok: Itt bátor-
fágos bizodalommal menekedtetek a'
veszedelemtől. Jol-is vagyon, nincs
külömben: *Lót* Pátriárkát *Sodoma*, es
Gomora veszedelmekor, kézen-
fogva ve-
zették - vala az Angyalok a bátorfágos
hegyre: *Aprehenderunt manum ejus, &
manum uxoris, ac duarum filiarum ejus:
& eduxerunt &c.* (c) Ragadák az ő
kezét, és a felesége 'skét leányi kezét:
és ki-vezeték őket. Hogy t. i. a bü-
dös kén-kóves tüztől meg ne emésztef-
fenek.

senek. Ezen Nemes Várásnak Népet-
is a török haborúnak veszedelmekor,
maid mintegy Angyalok, kézen-fogva
vezették ezen *Havi-Boldog Aszszony* Tem-
ploma-mellet lakó szerzetesek, Seraficus
szent Ferencz keményebb rend tartáson
lévő Fiai; hogy sem a pogány kegyet-
lenfégétül, sem pedig az eretnekség-
nek dögletes füstjétül meg ne vez-
tegettesen. El-pusztultak ezen alsó
vidéknek népes Várasfai; el-fogytak
mindenütt a tanító-'s-áldozó lelki
Atyák; azokkal az igaz hit, de N. K.
szöged Várossa ezen szent havason meg
nem fogyatkozott, hanem batorfágos-
fan maradt.

Fel-dúlattak, égettettek tfak ha-
mar Mohács veszedelme után szent Fe-
rencz Atyánk Fiainak *Salvatoriana* Pro-
vincziájában (dd) *Hatvan nyolcz* Klastro-
mok; még-is négy azok-közül, mel-
lyek az Isten Annyának tiszteletére va-
lának építve, ugymint ezen *Szógedi*,
Gyógyósi, *Csiki*, *Szokolczai*, a pusztú-
lafok-

láfokban- is egészen el nem pusztultak ; mivel Boldog Nagy Afzizonyúnknak áldása áradott azokra : *Benedictio illius, quasi fluvius inundavit.* (e) Az ő áldása meg áradott mint a folyó viz. Elfogytanak , ugyan azon idvözitónk Provinciájában, vas , dög, és tündes halál által , *ezerbét száz* szerzetesek, úgy hogy a szörnyű üldözések között ötven esztendőök után, alig maradának életben *barmicz ketten*, de mindazáltal ezen szent havason, az Havi Boldog Afzizony Temploma mellett, mindenkor maradtak, 's-laktak vala némelleyek, a kik siralmas üldözések, verések, tágláfok között-is, úgy mozdították elé, éjjeli és nappali kar-béli éneklések mellett az Isten, és Isten Annyának tiszteletét : úgy szeldelték mindben, mind hivül az egész tágas tartományon lelki éhfégben lévő keresztyéneknek, az evangeliomi morzsalékos kenyeret ; hogy egyszer 's-mind ezen N. K. Szabad szeged városában a leg mustoháb időkben, közel két- száz esztendőökig, mint vigyázó lelki

(e) Eccli 39. v. 27.

ki Páfztorok, a parochiának terhét - is egyedül magok vífelnék : Mivel az Irgalmas szent szűz, a mint hiv tisztelő népét, úgy tiszteletét terjesztő szegény szerzetes-fiait-is oltalmazta, és mindenkor volt ezen Várasban : *Firmamentum gentis, stabilimentum populi.* (f) A nemzetiségnek erőssége, a népnek támaszláza.

Ennek, Ennek a mái-nap havafok között meg jelent Irgalmas Anyának kőszónhettyűk : hogy a boszfzonkodó igaz, és irgalmas Isten, úgy dorgálta ezen N. Váraszt, hogy egyszer 's- mind vigasztalta ; úgy sebesítette, hogy gyógyította-is : úgy öldöklőtte, hogy éleztette-is : úgy rettentette a kegyetlen pogányokkal, hogy azonban bátorfágos bizodalommal-is vidámitotta. Ennek kőszónhettyűk : hogy midőn az fen-héjazó eretneklég, vakmerő kabafággal, már ezen szent Egyházatis magaévá kivánta tenni, a fő - Török elöt rendeltett vetekedésben, egy tanúlatlan Barát Frater csekély játékos találmannyá-

nyával azt kérdezvén : hányan vannak az Evangyelisták ? meg - szégyenité, meg-győzé, meg alázá a ravaíz tudományok fortélyával fel-fualkodot eretnek Doktorokat : Mivel a négy Kristus Evangelistáit elé számlaló eretnekeket, kezdé dorgálni együgyű Frater: Miért nem emlékeznek még ötödik Evangelistá rúl-is, t. i. amaz Mahomet *Recsep* névű Evangelistájárúl ? Melly játékos kérdés annyira meg tezett a pogány birónak; hogy a perben tétetett Istennek, és Isten Anyának szent Egy-házát, jó kedvel à szegény Barátoknak itilté, a nyughatatlan eretnekeket pedig, Váras-búl-is ki űzette, ki verette, kergettette. Ditsfekedet ugyan, ditsfekedett régenten Jerusaleem Várossa, ama privilegiomos *Sion* hegyével : mert ott az áldozatnak szűnete nem vala, és a törvény-is onnan izármazot, amint *Isaias* Próféta által meg vala jövendölve : *De Sion exhibit lex.* (g) Sionbul mégyen ki a törvény. De nem külömb hálá adó örömmel ditsfekedhetik N. Szóged Várossa ezen

ezen szent havással, ezen Havi Boldog Afzony Templomával : Mivel itten-is Soha az egész Török haborúban, meg nem szünt a szent Mife-béli áldozat; és a törvény-is innen ment ki akkor, midőn Országunknak el nem felelhetetlen erős Bajnoka, ragyogó csillaga, igazságnak tüköre, dicsőféges győzelmő *MÁTYÁS* Király (h) ezen Templomba közönséges. Ország-gyűlést tartott, és örök-emlékezetre tulajdon Királyi palástyát, (melly régiséget, mai-napig-is meg lathattuk az Oltári öltözetekközött) Nagy Afzfonyunk tiszteletére fel-ajánlotta, áldozta, 's-ajándékozta.

III. R É S Z.

Az Isten Annyának Oltalma bátor-ságos hely, a kétségbe esenő bűnösöknek-is.

HA volta képen elmélkedünk, és gyors elme-futással gondolkodunk, azt-is tapasztallyuk amaz tornyozó hal-mok-

mokkal fel-emelt hegyeken, vadon-erdőkben, havafokon: hogy itten nem csak az elmés emberek, hanem az okatlan vadak-is bátorfágos tsendet, és mentfégekre szolgáló bizodalmas helyet találnak: sőt, az el szélyedet havaknak szép fehèrsége által, minden undokságok, 's-földnek útálatos férgei, befedeztetnek, el takartaknak. Most immár nem csudálkozom, hogy az egeknek királynéja mái-nap, havak által jelenté-ki földiekhez való nagy anyai kegyefségét: Mert valóban valamint a rejtekes havafokon, úgy az Isten Anyának oltalma allat-is, nem csak az erkölcsös megtérő bünösök, hanem az erkölcstelen vadak, 's-kétségbe esendő megátalkodott bünösök-is, bátorfágos helyet találnak mentsegekre: sőt ezen Irgalmas Anya, Boldog emlőibül széles è-világra el-áradott, 's-terjesztett anyai kegyefségével, mint szép fehér hóval, minden lelki undokságinkat, és gonofzságinknak útálatofságát, befedezi, el takarja.

Vegyűk-fel ennek bizonságára a szent írásban jelentetett kettős koronázattyát szűz Anyánknak : *Először* Sz. János látá az Isten Annyát csillagokkal koronáztatni Apoc. 12. *Másodszor* pedig Salamon énekiben a menyei völegény vadakbul, oroszlányokbul, párduczokbul igér koronát néki, így szólítván őtet : *Veni de Libano Sponsa mea, veni de Libano, veni: coronaberis: de cubilibus leonum, de montibus pardorum.* (i) Jőj elő libanusbul én jegyefem, jőj elő libanusbul, jőj elő: megkoronáztatol az Oroszlányok barlangibul, a párduczok hegyeirül. Már itten jól eszünkben kell venni: hogy a vadakon nem értetnek a valóságos okatlan állatok, hanem a gonoszságnak dühödöt erkölcstelen bűnőfők, a'mint Arany szájú Sz. János az Antiochiai néphez szólván okoskodik : *Nec enim es homo, si manifestè possum videre: cum tanquam asinus recalcitres, lascivias ut taurus* &c. (k) Nem-is ember vagy, úgy

(i) Cant. 4 v 8. (k) S. Chrysoftom, hom. 23. ad popul. Antioch.

ugy mond: ha nyilván láthatlak, hogy mint a szamár vízszá rugdalódzol, mint a bika bújálkodol, mint a mén-ló az Afzszony - állatok után nyeretesz, a hasznak mint a medve kedvezel, mint az ószvèr testedet hizlalod, a boszszút fejedbe tartod mint a teve, ragadozol mint a farkas, forralod a haragot mint a kigyò, sebefitesz mint a scorpio, ravaszkodol mint a ròka, és a gonofságnak mérgét mint az áspis és vipera megtartod. Ezen fok-féle bűnben agyafürt esztelenfèggel bé-keveredett bűnòfök az Irgalmas szent Anyának kegyesfège által, szépen meg tisztúlnak a penitencziának üdvòsleges ferdòjében, és mint annyi ragyogó csillagokká válván, koronái lesznek a Boldogságos szűznek. Így magyarázza Richardus a S. Laurentio: *Leonem pardum, lupum crudelitate, vasfritie, & alias feras aliis sceleribus referat, accedat ad Mariam, & feritatem exuet, spiritalis firmamenti stella fiet, quæ æternum in cælo fulgeat.* (1) Kegyetlenfèggel 's-dü-

D 2

höisè-

(1) Richardus de Laud. B. V. lib. 3.

hörségel orofzlányt, párduczot, farkast, vagy más bűnökkel más vadakat képezzen, de Mariakoz folyamodván kivetkőzik a vadságbúl, és a lelki erőffégen cfillagá léfzen, mely öröké fog fényeskedni. Ezekbúl ezre vehettyük: melly bátorfágos boldoguláft nyerne, ákik ezen Sz. havafra, 's-havak között meg jelent Isten Annyának oltalmalá folyamodnak: Mivel itt az útálatos vad-erkölcsbúl ki-öltözve, olly kedves ragyogó cfillagokká változnak, hogy éppen a Boldogfágos szűznek koronájában helyhefztessenek.

Maga az Irgalmas szent szűz látzatott ezt tanítani Sz. Gertrudisnek tett egykorbeli jelenésében: Mertugyan-is királyi tronusban, 's-drága aranyos öltözetbe jelene ugyan meg az egek királynéja, de azomban kórnyős-körül a tronus mellet, nem volt kigyónál, békánál, és rút tsúfzó máfzó álatoknál egyebet látni, mellyeket az Isten Annya, midön aranyas palástya alá, mint bátorságos helyre futottak, kegyessen

rendre ápolygatott, fimogatott vala. Ezen csudálatos látáson Gertrudis szűz tetés félelemmel meg-rémülvén, buzgó foházkodással esedeze: hogy nyilatkoztatná meg; mit jelentenének azon ifszonyatos tsúfzó-mászó állatok? azért-is mondá az Irgalmaságnak Anya: hogy azon ifszonyatos férgéken értetnek az ő oltalma alá folyamodó bűnösök, kik noha rút undokfágban vannak, de mindazáltal mivel szent Fiának vérével meg váltattak, ő mint Irgalmas Anya, azokat oltalmazza, védelmezi, 's kegyessen ápolygattya. Valaki azért a Boldogságos szűz oltalma alá tud futni, bátor egyébként undok gonofzfággal meg fertőztetett bűnös legyen-is, itten mint bátorfágos havafók 's-hegyek rejtekében, ment a veszedelemtől: Mert az irgalmas szent szűz maga palástya alatt el rejti őket az igaz Biró boszfú-állásának idején, úgy-mond *Richardus*: *Sicut pia mater abscondit filium suum sub pallio, quando Pater vult verberare, sic Mater DEI refugientes ad se, Christi justitiam formi-*

dantes abscondit. (m) Valamint a kegyes Anya, palástya alá rejti maga fiát, midőn az Attya verni akarja; úgy az Isten szerelmes Anyja, az oltalma alá folyamodókat el-rejti, midőn a Krisztus igazságátúl rettegnék.

Mi kőzöttünk alig találkozik valaki, a ki csak a rút genyetséges fekélyeket-is ne útálná, vagy a ki rothadott bűdös testi sebektől ne irtóznék; de ezeknél sokkal útálatosabbak, sokkal iszszonyatosabbak a mi lőlki sebeink 's-fekélyeink: Mivel az őrók bőltsefég mondja: *qui in me peccaverit, ledet animam suam.* (n) A ki ellenem vét, lelkét sérti-meg. És valáhányszor ki halálos vétket tselekeszik, annyiszor útálatos sebekkel, bűdös fekélyekkel önön szegény lelkét vesztegeti; Mindazáltal az Irgalmas szent Anya MARIA, akár-mi undok bűnökkel, rút gonoszságok fekélyeivel meg vesztegettett lelkét meg nem útál; hanem ha bűneiről igaz töredelmélséget téfzen, azzonal anyai-

(m) Richardus lib. 12. (n) Prov. 8. v. 36.

Anyai kegyefsége alá vészi, oltalmazza, és febeit gyógyítja, orvosollja. Sőt valamint az havafokon el-fzelledet szép fehér havak, minden útállatosfágokat bé-fedeznek fehérségekkel; úgy az Irgalmas szüz, minden lelki iszszonyatos útállatosfágokat bé-fedez Anyai kegyefségével. Hallyuk önnön szavait Boldog szüz Anyánkknak, mellyekkel szóllitá vala meg szent Brigittát, némelly jelenésében: *Sit ille quantumvis sordidus & vilis, non dedignor ejus plagas tangere, ungere & sanare: quia vocor, & veré sum Mater misericordiae.* Légyen az akár minémű utálatos elvetett bűnös, mindazáltal nem irtözöm annak veszedelmes febeit illetni, kenegetni, és gyógyítani: Mert hivatatom, 's-valóban Irgalmafságnak Anya vagyok.

Találkoznak, Találkoznak, Oh fájdalom! fok gondatlan bűnösök, kik olly veszedelmessen bé-süllyednek a szertelen fertelmességeknek útálatos moesarába, annyira bé-keverednek gonosz

tetteknek kelepcejébe ; hogy már a mennyei dicsőségnek 's-üdvőségnek, csak egy szikra reménysége sem vidámittya kárhozandó lelkeket ; hanem a szörnyű kétségbe-esés, a fel-fordult kis pokol, meg hanyatlott rossz lelki-és méret, szüntelen kiáltattya vélek, ama kétségben esett *Cainnak* szavait : *Majore est iniquitas mea, quam ut veniam merear.* (o) Nagyob az én hamisságom, hogy sem mint bocsánatot érdemlyek. Mindazáltal még ezen meg átkodott pokolnak pazdorjai-is, ha bizodalmasan ezen havasra, az mái-nap havak között meg jelent Irgalmas szűz Anyának Boldog emlíoihez, 's-oltalma alá folyamodnak ; ha őtet ájtatos szivvel tisztelik, 's-méltó-képpen segítségül hívják, valóban bátorságos boldogulást, és lelki vigasztalást tapasztalnak, a'mint szent Bonaventura Doktor látzatik bizonyítani, midőn ezen szókkal kiálta a egek Királynéjához : *Non est in hac vita quis adeo desperatus, adeo miser, cui non impetres misericordiam salutarem,*
si

si ad tuum declinaverit regimen. (p)
 Nitsen e'-világon valaki olly kétség-
 ben esett, olly nyomorúlt bűnös, a
 kinek údvőrséges irgalmasságot nem
 nyernél, ha a te gondviselésed 's-oltal-
 mad alá folyamodik.

Hogy ezen valóságot el-felejthe-
 tetlen vegyűk elménkre, sok lelki tani-
 tókkal le-abrázolom az Isten szerelmes
 Annyának irgalmasságit, amaz ó-tör-
 vény-béli kalász szedő özvegynek, tő-
 kélletes *Rut* (q) Aszszonynak példájá-
 ban. Ugyan-is derék aratás vala ama'
 gazdag *Bóznak* szántó földein, a'mint
 az iras fel jedzi *Rut. 2*, annakokaért a
 tókélletes aszszony *Rut*, méne az ara-
 tók után, és valahol el-hagyott kalaszok-
 kot talált, azokat szorgalmatosfan egy-
 be szedegeté: *Abiit* (úgymond az irás)
& colligebat spicas post terga metentium.
 El-méne, és kalászokat fzed vala
 az aratók-után. Már azon gabona-
 fejeket 's.kalászokat az aratók meg vetet-

D 5

ték,

(p) S. Bonav. in Spec. Div. amoris. part.
 3. cap 19. (q) Ruth. 2.

ték, le tapodták, és a mezei fásoknak, hollóknak hadták vala eledelül; *Rut* pedig most egyhez, most máshoz hajolván, felkíszedegeté azokat. Oh kedves, Halgatoim! minek előtte meg fejtsem a példát, már észre veszitek szándékomot, s-jól tudjátok hová tzelőzök. Úgy tetszik nekem, semit nem hibázok; ha ezen tőkélletes *Ruton* értem a Boldogságos szűz **MARIAT**, Istennek szerelmes szent Annyát: a gazdag *Bóoznak* termett mezején a Kristus Jesusnak gazdagon gyümölsöző Anyaszentegyházát; az aratókon a szorgalmatosfan, munkálkodo Lelki-Atyákat, kikről szöll üdvözöttünk, midőn Sz. Lukácsnál mondja: *Messis quidem multa operarij autem pauci.* (r) Az aratás Sok ugyan, a munkások pedig kevessek. Az el-hagyott 's-földre tapodott kalászokon pedig az olyan szerentsétlen hárhozatra menendő 's-ketségbe esendő bünösököt, kik meg átalkodott vakmerőségekért, és pártos gonoszságokkért mind Istentül, mind lelki-Atyáktül

(r) Lucae 10. v. 2.

túl el-hagyattatván, a pokolbéli hollóknak élelmére maradnak. Oh megfoghatatlan igaz ítélő Isten! melly fokban vannak a Kristus JEsus piros vérével öntözött Anyaszentegyháznak mezején, kik mint veszendő gabona-fejek 's-kalászok el-buknak elhajolnak az Isten igéje hirdetésének üdvösséges farlója előtt: Melly fokban találkoznak, kik soha sziveket nem érefztik üdvösséges szándékkal a lelki-aratók markába; hanem meg tisztulások után-is mindenkor futva mennek visszafelöbenni gonosz szokásokra, 's-bűnevivő alkalmatosságokra; azért-is, megátalkodott szentség-törő bűnösök, már a pokol-béli hollóknak prédái lettek: Mivel az Isten Angyali meszfelátzatknak az illy meg, átalkodott bűnösöktől távazni, szólván egymáshoz e'képpen: *Curavimus Babylonem, & non est curata: derelinquamus eam.* (s) Gyógyítottuk Babilont, és meg nem gyógyult: hadgyuk el-ötet. De mindazon által, még ezen veszendő kalászok-

szoknak 's-gabona fejeknek-is , ezen pokol , 's-kárhozat prédáinak-is va-
gyon egy vidámitó reménnyek , egy hatalmas gyámolok , párt - fogójok. Mitsoda pártfogójok ? nem más , hanem az mái nap havak között meg jelent Irgalmaffágnak Anyja , a Boldogságos szûz MARIA , a ki valamint az ó-törvény-béli tókélletes Rut , most egyhez hajol Anyai emlőinek kegyességével , most mást segitt , tekéntvén az ó csekély ájtatóságot , és így a két-fébe esendő gyámoltalan bûnös lelkeket , mint veszendő kalászkodot , a pokol-béli hollóknak torkából ki ragadván , ószve fzedi 's-bé viszi a Kristus JEsusknak el-készített tsûrébe.

Oh Boldog Havaok ! Oh bûnösökhöz nyújtott nagy irgalmaffága az Isten szerelmes Annyának ! Hányszor , Oh ! hányszor történt : hogy a tenger fővénnyének számtalan fokasságát , bûneivel meg halladó szerentsétlen bûnös , már mind Istenét , mind üdvösségét meg vetette , egyetlen szegény lelkét

à pokolbéli hollóknak zálogosította; de még-is tfak valamelly ájtatos Boldog Afzfzony képének tekintetére, vagy egy angyali - üdvözletnek, 's- olvásónak imadságára, annyira meg változott, hogy mintegy erőszakosan látzatott a kárhozatnak veszedelmes uttyárúl visszafza húzattatni. Szóllyon ezrek-közül ezen ízegedi Boldog Havafon, ezen Havi Boldog Afzfzony Templomában, a nagy Oltárra hajdan helyheztettet, kegyes tekintető, 's-kegyelmekkel tündöklő gyönyörűségés kép. Oh irgalmas szűz Anya! Hányszor kegyessen le-raj ízolt szemeidnek szerelmetes tekintetével, annyira meg lágyítottad az el veszendő bűnösöknek meg-átalkodott sziveket, hogy azonnal sűrű könnyhullatásokkal áiztatnák ezen földet a mellyen most járunk? hányszor vetted magadhoz a fertelmes bűnöst, és töredelmes penitentzia- által meg-tisztulva botfájtád- el tőled? hányszor az üdvösség felől kéttségbe esendőkhöz olly üdvöségre ébrestő nagy Anyai kegyeséget mutattál; hogy mintegy ta-

paszthalható-képpen érzették intő, 's-fed-
 dő szavaidat szivekbe hullani. Melt-
 tan méltán fel-kiálthat itten szent Bo-
 naventura : *O Verè Maria Mater gra-
 tiæ, qua multi ex iis ad misericordiam
 colliguntur, qui à doctõribus, & rectori-
 bus tanquam incorrigibiles relin-
 quuntur.* (u) Oh igazán MARIA kegye-
 lemnek Anyja, ki által fokban azon
 bűnösök közül irgalmalságra hozatnak,
 kik már a lelki-tanítóktúl, és elő-já-
 róktúl mintegy meg jobbithatatlanok
 el-hagyattak. Ide azért ide, ezen biz-
 tos Havafra fiesfetek N. K. Szöged Vá-
 rásának lakosfi, midõn a pokol örökké
 égõ tüzének szörnyû ropogása sziveite-
 ket rémiti. Ezen szent Havafra, ezen
 Havi Boldog Aszizony képehez, mel-
 lynek tekintetére még a pogany Tõ-
 röknek vad terméizete 's- dühösege-is
 változni látzatott, minyájan buzgó re-
 méniséggel folyamodjatok, midõn bű-
 neiteknek tetézett fokasága, mint *Káint*
 kétségbe-esésre únszol, kéiztet, ósztõ-
 nõz : Mivel Sz. Bernard Apatúr sza-
 vai-

(u) S. Bonav. Spec. Virg.

vai-ként : *Misericordiae suae sinum omnibus aperit.* (x) Irgalmafságának 's-Anyai kegyefségének kebelét mindeneknek fel-nyittyta. *Ut de plenitudine ejus accipiant universi, justus gratiam, peccator veniam &c.* Hogy az ő tellyefségébül mindenek vegyenek, a rab szabadúlást, à beteg gyógyúlást, az igaz kegyelmet, à bünös bocsánatot &c.

Nem szükség mi-nékünk álmélkodnunk ama' temérdek csudákon, mellyek *Maria Czelbe, Lauretomban,* 's-egyéb Boldog szüz Anyánk képeinél történnek; hanem nagy hálado ditsérettel tartozunk à mindenható Istennek, a ki *Nemes Királyi Városunkban,* olly kegyelmessé tette ezen szent Havast, ezen öreg Oltárra helyheztetett kegyes tekéntető képet, hogy valamint az ò-törvény-béli Frigy (y) szekrénnye, nem tsak maga maradott épen a veszélyek nehezében; hanem a mellette vigyázó Papok 's-Leviták (z) szol-

(x) S. Bernar. sup. Miss. (y) Numeri 10.

(z) 1. Reg. 4.

szolgálatnya-által, az egész pufztákon
 fzarándokoskodó gyámoltalan népet,
 védelmezte 's-ki-mentette a szörnű
 veszedelmekbűl; úgy ezen Havi Bol-
 dog Afzfzonyunk 's-Irgalmas fűz
 Anyánknak ájtatos képe, nem csak
 maga maradot meg csudálatossan, mi-
 dőn a sebes lángokkal emészto tűz az
 egész Oltárt, sőt a képnek rámáját - is,
 őfzve égette 's-hamuá tette; midőn
 annyi fok-féle Török, Tatar, 's-eret-
 nekségnek dűhűsége kőrnűl vette:
 hanem a mellette vigyázó *Franciscanus*
 Barátok szolgálatnya által, az egész tá-
 gas tartományon lelki Atyáktűl el-
 hagyatott gyámoltalan keresztyén né-
 pet, az őrók pokolnak, 's-kétségbe ejto
 bűnőknek veszedelmes őrvénnyetűl
 oltalmazta. Voltak ugyan-is Voltak
 olly fzerentsetlen űdők; hogy a vad
 erkűltsű pogány Törököt, (a) az igaz
 hitert, és keresztyén népert, némellye-
 ket ezen szent Havafon levő szent Fe-
 rencz Fiai kőzűl, ama' dűsfiretes emlé-
 ke-

(a) Ex Archivò Prov. SS. Salvatoris, &
 Protocol. Conv. Szegediensis.

kezetű Pater Nagy János, és P. Filep Andrásfal, tűzes vasakkal fűtögettek, sötét femleczen éhséggel, izomjussággal fanyargattak fonnyasztottak: nemelleyeket, török-gombolyagba kötözvén, tatár korbátfokkal taglottak, a török táboron Jancsár lovak mellé kötözve fel-'s-álá hordoztak, és fejeken számos ékekkel abröntfokot szorongattak. Voltak olly mastoha idők, hogy a tenger tulsó részéről származott vad Törököknek végzésébül, már az említett P. Nagy János, és egynéhány Váras elő-Jároi, a gyalázatos ember vesztő helyre hegyes karókat húztak vállaikon, hogy azokon száradnának; de mindazáltal mind ezen, mind egyéb veszedelmekben, úgy kegyesítette az Irgalmas Isten, szent Annyának Mariának esedezésére a tengeren-innét lévő Törököknek szívét, hogy ezeknek bárátlagos pártfogással, mellet, mindenkor a szegény Sz. Ferencz Fiai életben meg maradtak, soha egéizlen ki-nem irtattak. Azért, nem kétlem: hogy az Irgalmas szűz Anya, ezen kedves íze-

zetes szolgai által, mind Várasúnból, mind tizen-négy külső helységekből è fzent Havafra folyamodo, 's - lelki-Atyáktól el-hagyatott keresztyény népet, a bűnnek mocs árából ki-húzhassa, *Mabomet*, 's-egyéb eretnek tanítók maszlagától meg őrizhesse, és a karhozátnak, őrdögnek, kétségbe esésnek vezéllyétől védelmezhesse.

Nagy fokaságot látot, Moyfes, midőn a puztában fel emelt réz kigyó előt, a, tűzes kigyók marása által, (b) két három nap - alatt földre hullott nép-közül, sok ezren csak a réz kigyóra tekintve fel-gyógyultak; de el-hitetem magammal, nagyobb fokaságot latnék én mái nap, ha szemem előt volnának azon sok ezer bűnösök, kik ezen szeplőtelen szűz Anyának képe előt, nem egy két napi testi nyaválából, hanem tiz, húsz ezrtendős halálos vétkeknek lelki nyavályájából szerentésen fel-gyógyultak, és számtalan undok vétkeknek, meg aggot gonosz szokásoknak

(b) Numeri 21. v. 9.

nak terhét, lelki - isméretnek gyótró
eszközét, itten a szegény szerzeteseknél,
tett töredelmes penitencia tartásban,
kőnyhulatásokkal le - tették, 's - azon
üdvőséges útat választották, mellyen
az örök bátorfágos nyugalomra jutot-
tak. Olly irgalmas Anya volt min-
denkor, ezen szent Havason, az egek-
királynéja; hogy a mint régenten üdvö-
zitünk, ügyö-is: *pertransiit benefacien-
do, & sanando omnes - oppressos à dia-
bolo.* (c) Széllyel járt jól téven, és meg-
gyógyitván mindeneket, à kik az ördög-
től le - nyomatva valának. Széllyel
járt, hogy kedves hiveinek lelkét a po-
kolbéli ellenség markából ki ragadhassa.
Széllyel járt, hogy a világ Jerikójának
félelmes, és veszedelmes úttyán járó lel-
keknek kalauzza, és oltalmazója lé-
gyen: hogy à tolvajok közé ne akadgya-
nak, és a másvilági tündérektől bántások
ne legyen. Egy szóval: úgy folytatta
minden időkben Boldog szűz Anyának
ezen szent Havason anyai kegyességé-
nek csatornáit a szegény gyámoltalan

bűnösökhöz ; hogy a kegyes tekintetű képűl ki-jövő fűgárokra méltan rajszolhatnánk Jeremias Profétának imez szavait : *Inebriavi animam lassam, & omnem animam esurientem saturavi.* (d) Anyai kegyeséggemmel meg részegíttetem a fártt lelkeket, és minden éhezű lelkeket meg elégíttettem.

IV. R É S Z.

Az Isten Annyának Oltalma bátor-ságos hely a meg-boltaknak is.

VÉre azt-is tapasztallyuk az havafoⁿkon ; hogy az el-terjedet szép havaknak tündűklésétűl mintégy meg fogyatkozik az ember szeme fényre más dolgok látására, Mivel a régi deák példa beszéd-ként : *Album disgregat visum.* Az fehérség el szűlleszti a látást. Innét midűn valaki fokáig nézi az havakot, egyedűl a szép fehér havak szemeinek teczenek, egyebek pedig, ugy mint ezűst, arany, 's-drága gyűnygűk, főképen homályos házban, csak el-

(d) Jer. 31. v. 25.

elvetendőknek lázatnak lenni. Nemkülömben azoknak, kik ezen Sz. Hava-
fon, a Makula-nélkül tündöklő Boldog-
ságos szűz Marianak oltalma alatt fo-
káig mulatoznak, kik ezen Havi Bol-
dog Afzszony kegyes tekintető képét
ájtatósan szemlélik, és MARIAT buz-
gó szível szeretik, egyedül Maria gyen-
ge szeretete, szépsége 's-szerelmes te-
kintete teszik, egyéb más földi állapo-
tok pedig, vagy drága szépségét, el-ve-
tendőknek lenni lázatnak.

*Tbyresia-
rúl* a régiség fabulázza : hogy ez, mi-
helyest *Minervát* a Bóltfesség Isten
Afzszonyát meg látta, azonnal vak lett
szemeire. Azaz: Magyarázza *Natalis*:
*Quia dulcissimum ejus sapientiae fru-
ctum, vel lumen ejus percepit, ad res
creatas lubens cæcū efficitur.* (e) Mivel
Therefis meg kostolta a Bóltfesség Isten
Afzszonyának édes gyümölcsét, vagy
világosságát, azért örömeft vakká lett
minden földi állapotokra. Maid ha-
foló képpen, a ki ezen Bóltfesség Isten
Annyának, a havak között meg jelent

E 3

szűz

(e) *Natalis* l. 4. *Mythol.* c. 4.

szűz Mariának édes szeretetését, vagy Anyai kegyességének világosságát megköstollya, örömeft vakfágot izenved, minden világi el-mulandó szépségeknek látására. Így Mézzel folyó Sz. Bernard egész nap jart a nagy tól mellett, még sem látta azt: Ejjel nappal a Templomba imádkozot, még-is soha nem látta-nem tsak a Templomba járó embereket, hanem a feje-felet lévő ablakokat-is. Miert? mert az Isten szerelmes Anya szeretetésének édessege, mindeneket izetlené, 's-láthatatlaná tette néki: *Videns non videbat, audiens non audiebat, nil sapiebat gustanti.* (f) Látván semmit nem látot, halván nem hallot, és izlésének semmi nem tetzett. Innét, mivel mint a vak semmi világi szépséget nem látott, most a Kristus JÉsus izent sebeire, most a B. szűz kegyességgel harmatozó Anyai mellyére tekintvén, nem tudott a gyenge szeretnek édessege véget egyebet mondani, hanem ama' szerelmes szókat: *Hinc pascor à vulnere, illinc lactor ab ubere.*

Innent

(f) Guil. Ab. c. 4. de S. Bernardo.

Innent legeltetek a sebeketül, amonnat téjjel töltözök az emlóbül. De mit beszéllek: tehát vakok minnyájan à B. szűz tisztelői? Lelki képen kell érteni a vakságot. Mutat a csalárd ördög világi mulandóságot, kincsset, gazdagságot, mondván: *hæc omnia tibi dabo si cadens adoraveris me.* Ezeket mind néked adom, ha leborulván engem fogsz imádni, nékem szolgálni: a ki már ezen *Minervát*, a B. szűz Mariát ájtatosan szemlélte, vak mind ezeknek látására. Kedvezve igir a hamisan vigyorgó világ felső polczokat, méltóságokat, hamis keresmények, 's-uforák elnyerésének gráditsait: a ki már egyszer látta MARIÁT, 's-kosztolta szeretének édességét, mint a vak meg veti azokat. Elé-hoz a délczeg test ékes ábrázatokat, szép természetű *Lucretiákat*, *Venusnak* lobogó fáklyáit, de a ki üdvösségesen szemléli 's-égő szível szereti Mariát, nemkiván látni semmi mulando csalárd szépséget. Voltak voltak fokban, kiktül akármit kértek MARIA nevében, kéméletlen mint a vakok

el- ajándékozták. Voltak mások olly szerelmes vakok, hogy Isten, és Isten Annyának szerelméért, minden világi szépséget femminek állítottak, minden nyájas tárfalkodásokat meg- vetettek. Voltak egy- szóval számtalanok, kik a Boldogságos szűz ünnepei előtt femmi testet éllesztő élelmet nem kívántak latni, hanem önnön testeket czilicziomokkal, verésekkel, kemény bôjtel, és hozzás utazásokkal fanyargatván, kedves áldozatot mutattak bé az Egek királynéjának.

Nem-is csalatkoznak meg, a kik è maj szent Havason's-szép fehér havak között meg jelent *Minervának*, Isten szerelmes Annyának édes szerelme miát szánszándékal vakságot szenvednek; mert a mit meg- vetnek tfak hamar elmulando, tûnder változással enyészendô: *Mundus transit, & concupiscentia ejus.* (g) É világ el- mulik, és az ô kívánsága; a jutalom pedig üdvözitünk szavai- ként: *Copiosa.* Igen bôységes.
Azon-

(g) 1. Joan. 2. v. 17.

Azon-felül, a ki az igaz Biró, Krisztus JEsus Annyának kedvéért è világon illy üdvölséges vakságot szenved, a rettenetes itéletnek idején, nagy vigasztaló világosságát fogja tapasztalni az Irgalmas Anyának, és az ő oltalma alatt, mint bátorlágos havalon álván: *Letus Judicem sustinet, & de gloria retributionis hilarescit.* (h) Vigán áll az ítélő Biró előtt, és a dűcsótség jutalmára vigad. Oh melly számtalan tanúim lesznek ebben, ha az holtakat szabad bizonságul hynom: nem fáradok meszsze; hanem titeket szollitlak e' Templomban, vagy Templom kerítésében porba heverő száraz tsontok, vak koponyák, kik éltetekben oly égő szeretettel futottak MARIANAK oltalma alá, hogy holt tetemiteket-is nem másut, hanem ezen szent Havason, ezen Havi Boldog Asszony Temploma mellett kívántátok el-temettetni: oda rendeltétek végső testamentomotokban néma fejkoponyátoknak temetését, ahol az élők zengő énekléssel, agyali üdvözletekkel

E 5

szün-

(h) S. Greg. Hom. 13. in Evan.

szüntelen ditsirik, áldják 's-tisztelik az Egek Királynéját. Ti mondám száraz csontok : *Ossa arida audite verbum Domini.* (i) Hallyátok az Úr szavát, és mondjátok meg : Minémű Boldogság, minemű tündöklő világosság adatik menyben jutalomúl azon vakságért, mellyet az havak között meg jelent szeplőtelen szűz MARIA édes szerelme okoz kedves hiveiben. Nemdenem az Isten szine látásában, a menyei Jerusalelem tündöklő fényességében, minnyáitoknak szive fog vigadözni : *Gaudebit cor vestrum & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* (k) örvendez a szivetek, és a örömeteket senki el-nem veszi tőletek.

De mit úntasztom a száraz csontokat ? mit a boldogult lelkeket ? ha már az holtakkal kezdettem be szélgetni, alá szállok Jakobbal *in Infernum.* (l) Pokolra. *Vadam : ad terram tenebrosam, & operam mortis caligine.* (m) El-mégyek a
fetét-

(i) Ezech. 31. v. 5. (k) Joan. 16. v. 22.

(k) Gen. 37. v. 35. (m) Job. 10. v. 21.

setétséges, és halál homályaival beföldözött földre, és ott fogok tudakozódnival az igaz halálban aluvoktúl. O kárhozatnak öröké lángozó pazdorjai! ti vattok ti azon szerentsétlen teremtet állatok, kiknek soha többé fel nem derül az igazság napjának ragyogó sugára. Ti vattok azon veszedelmes vakfágban, melly miát soha az Isten szinét nem láthattyátok. Ti vattok azon haragnak fiai, kiknek soha sem egek, sem föld sem földi szépségek vigasztalást nem okozhatnak. Ti azért: *Vinite ad iudicium*. Jertek az ítéletre, és mondjátok meg nekem: Vagyone vallyon a kárhozatos pokolból valami szabadulás az Isten szerelmes Annyának hatalmas pártfogó esedezésére. Ha az irás-értelmeként: *Ex Inferno nulla est redemptio*. Nincsen semmi szabadulás pokolból: tehát a kárhozottaknak nem használ semmit a Boldogságos szűzhöz életekben nyújtott ájtatóságek? Tehát azon Olvasóknak, böjtöknek, útazásoknak, mellyekkel a kárhozatnak fiai tisztelték az Isten Annyát, nem léssen semmi érdeme

's-ju-

's-jutalma ? Tehát azon halálos vétékben nyújtott imádságokat, bójrököt, azonnal el-ragadták az ördögök, mindöntetettek ? Tehát Oh szerencsétlen halálos vétékben világból ki múltak ! a ti száras tfontaitokkal poros földden, vagy lelkeitekkel pokolba temettettek azon MARIÁkoz tett foházkodások, buzgo imádságok, énekek, olvasók, bójrök, mellyekkel életemben ájtatos kodtatok. De kegyesebben elmélkedgyünk kedves Halgatoim : Való ugyan, mert közönséges Sz. irás értelme : hogy nincsen semmi, szabadulás pokolból az olly szerencsétlen lelkeknek, mellyek már az Úr Istennek meg másolhatatlan végső szententziájával pokolhoz lántzoltattak 's-örök kinokra kárhoztattak ; de ellenben azoknak, kik halálos vétékben è világból ki múltván, kárhozat torkába esnek ugyan, de még végső rendeléssel az öröké tartó kinokra egészen le-nem kóloztettek, lehet valami különös *privilegiomból* szabadulásfok : Még az Irgalmaflágnak Anyja MARIA ki-izabadithattya az ilyen foglyokat
anyai

anyai kegyességével, 's-hathatos esede-
zésével: Még ezeknek éltekben MA-
RIÁhoz nyújtott ájtatofságok pokolban
el-nem temettetett. Nagy dolog meg-
vallom a mit beszélek, de ha *Aquinas-
béli* (n) szent Tamás bizonsága fzerént:
adattott az Apostoloknak olly privile-
giom, hogy fok pokolra szállott po-
gányokat életre hozhattak, kik peniten-
tziát tartván, és ismét meg halván,
üdvözültek. Ha szent Agnes szűznek
meg engedtetett, a mint Sz. Ambrus
Doktor írja: (o) hogy az órdógtúl éppen
fajtalan gonosz indulattyában meg-
ölettet *Præfectus* fiát életre hozhasa.
Ha szent Gergely Pápa éppen pokolból
hozta vissza esedezésével *Trajanus* (p)
Császár lelkét, hogy penitentziát tart-
ván, üdvözüllyön. Vallyon ki meri
meg tagadni az Isten Annyának ezen
privilegiomot? ki mérézli mondani:
hogy az Isten Annyának nem enged-
tetik hatalom, maga hiveit pokol tor-
kából-is ki szabadítani, és a penitentia
által

(n) S. Thom Dist. 45. Art. 2. q. 2. (o) S.
Ambros. Serm, 90. (p) 1. Joan. Damas. c.

által üdvözíteni. Nem emlékezem fok történt példakrul, mellyekkel az Úr Isten ezen dolgot nyilván világosságra terjesztette. Nemhozom elé ama *Vincentius Bellucensis-túl* (q) fel-jegyeztett fő-Afzonságnak szórnyû példáját, a ki kárhozatos halála-után, ismét a Boldogságos szent szűz irgalma által életét vízfűz nyerte, fok szentség törő gyónásit meg ismérte, undok bűneit igazán meg vallotta, és úgy másodszor Boldog halálban alutt-el. Nem emlékezem (mondám) è-félékrül : hanem egyedül azt téfzem szemeitek eleibe, a mi édes Magyar Hazánkba történt *Sigmond Király* údejében, *Ezer négy száz tizen ötödik* esztendőben. (r) Egy száraz ember fő-'s-koponya, à régi hartznak helyén fokaknak hallattýára kiáltotta a *Kristus Jesusnak*, és az ó szerelmes Sz. Annyának *MARIÁnak* nevét, annak okáért oda futa a fokaság ; és ime mindenek hallattýára így kezdé a száraz koponya beizélleni : Mit állotok környűl almélkodva ? én keresztyén voltam, és

halá-

(q) Belluac. in Spec. L. 7. c. 117. (r) Bonfin.

halálos vétékben az hartzon el-élvén, örök pokolra 's-kárhozatra estem volna minden bizonnyal, de az Isten Anyja, kinek oltalma alatt éltem, nyelvemet, és lelkemet è koráig meg tartotta; annak okáert hijatok ide göntató lelki- Atyát, kinek vétkeket meg-valván, lelkem terhétül, és az öröké tartó kinoktól meg menekedhessem. Úgy-is történt, azonnal a leg kőzelebb helysėgből el-érkezet fel-ízentelt Papnak, a Kríftus uránk rendelése szerént, maga vétkét tőredelmességgel meg vallotta, Istennel való partos ellenkezését meg bánta, és az irgalmas szűz Anyának oltalma alatt, mint a szomjudhozó szarvas, a kegyelemnek 's-örök boldogságnak ki-meríthetetlen forrását édeszen kőstolta. Ezen-kőzbe mindőn kérdezék vala tőle minémű jőtétellel érdemlett az Isten Anyjánál olly nagy kegyelmet? Meg vallotta: hogy életének napjaiban, minden ünnepe előt a Boldogságos szűznek vizen kenyéren bőjtölt, és mint életét, úgy halálát, egész életének érdemes jőtetteivel az Eget királynéjának, Isten után ajánlotta,

ta, fel-áldozta. Innét meg fontolvan szent Methodius ezen csudálatos dolgokat, illy szókra fakada: *Quid de te dicam, o benedicta, ignoro: nam ab inferno peccatores eruens, ostendis per tua merita in inferno dari redemptionem.* (s) Mit mondjak felőled, oh áldott szűz, nem tudom: mert pokolbúl a bűnőfőköt ki szabadítván, meg mutatod érdemid által, hogy neminemű képen pokolban- is légyen szabadulás.

BÉ FEJEZÉS. Meg érthettétek már ájtatos Lelkek, melly bátorfágos havafra fút, a ki è máj nap havak között meg jelent Irgalmas szűznek MARIÁ-nak oltalma alá ájtatofsan folyamodik. Eszre vehetitek; hogy a kik az Isten szerelmes Annyának Oltalmába ajánlya magát, mint bizodalmas Havafon, meg menekednek, nem tfak a pokol-béli ellenség dühöségétúl, nemtfak a boszszú-alló Isten haragjátúl; hanem a ketség-be esésnek veszedelmes órvénnyétúl, és az örök hárhozattúl-is. Arra való néz-
ve,

(s) S. Lethod. serm. de laud. B. V.

ve, *Nemes Királyi Szabad Szóged* vá-
 rásából ezen szent Havasra, ezen Ha-
 vi Boldog Afzszony Templomába egybe-
 csoporttozott kedves Halgatóim, Isten
 Annyának hajdani Magyar öröksége,
 meg ne feletkezzetek ezen biztos boldo-
 gitó Havasról, el-nefeleitsétek: *cujus est*
hæc imago? ki-é ez a kép a nagy oltar-
 ron? mert ha ti az Isten Annyának ezen
 kegyes kép előtt sok jó-téte mennyi-
 rül meg feletkeztek: *Lapides loquentur.*
 a kővek, 's-néma kő-falak, a száraz em-
 ber fejek, csontok fognak ellenetek kiál-
 tani, ezek fogják haladatlan feledéken-
 ségeteket idején-is kárhoztotni. El-ne
 feletkezzétek azért: *cujus est hæc Imago?*
 ki-é ez a kép; hanem minden szorongá-
 tásinkban, minden haborúságinkban
 ide fieszlünk, és ezen kegyes tekénte ő
 kép elôt, az háladó szives dicsiretek kö-
 zött, mély alázatossággal kiáltsunk ha-
 talmas nagy Pátrónánkhoz, mond-
 ván: *Sub tuum præsidium confugimus*
Sancta DEI Genitrix. A te oltalmad alá
 futunk Istennek szent szüléje. Oh Ir-
 galmas szent Anya! ismérjük ismérjük,

hogy te vagy az órdögök előtt: *Terribilis castrorum acies*. Rettenetes, mint az elrendelt tábor: azért mindön ezen fene ellenfég reánk mérdegéli febesítő nyilait: *sub tuum praesidium*, à te oltalmad alá futunk. Ismérjük, hogy te egyedül: *vincis invincibilem*. (t) Megyőződ a győzhetetlent, és megkőőződ à mindenhatót: azért midön a boszszú álló Isten ellenünk emeli haragjának meny-követ, *sub tuum praesidium*. Á te oltalmad alá folyamodunk. Ismérjük, hogy te vagy a *Jacob* égig érő lajtorjája: és hogy te általad a szerecsenek meg fejérednek, s'a-párdutzok tarkaságokból ki-öltöznek: azért *sub tuum praesidium confugimus*. Á te oltalmadalá futunk, hozzád mint biztos 'sabatóságos haváfra folyamodunk Istenek szent szüléje. *Nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris*. Köngörgésinket meg ne veszed szűkségünk údején; hanem oltalmazz minden veszedelmekből, mindenkoron dűcsőséges, és áldott szűz, mi Afzszonyunk, mi közben járunk, mi szószollónk. Amen.

(t) Math. 16.

AZ HÉT TIZEDBŐL ÁLLÓ
RÓSÁS KOSZORÚNAK

Vagy

JERUSALEMI OLVASÓNAK

Eredetéről, el-terjedéséről, és
erejéről.

Oh szerelmes Anya! áldgy-meg engemet-
is méltatlam bűnőst a' te Sz. Kezednek ál-
dásával, és óltalmazz minden testi 's lelki
veszedelmekben, most és haláloznak
oráján. Amen,

JERUSALEMI OLVASÓ

Az az :

A' Seraficus Sz. Ferencz Szerzetében közönséges hét tizedből álo Olvasónak, avagy B. Szűz Koronájának eredete, 's el-terjedése, a' Szentséges Pápáktól való meg-erősítettése, és Imádságának módgya.

A' mellyet :

Valahány napon a Sz. Ferencz Szerzetiben, avagy Korda-vifelő Congregatzióban lévő Atyafiak, ájtatosan elimádkoznak annyitzor lelki vigassággal tellyes Búcsút nyernek : A' mint ezt Apostoli hatalommal meg-engedte előfzör X. Leo Páda 1517. esztendőben, és meg-erősítette az után V. Pál Pápa, hasonló-képpen XI. Innocentius Szentséges Pápa 15. Maji, annô 1688. *Videantur Rubricæ particulares Brev. Franciscani num. 90. Idem Vineæ Seraphicæ fol. 134.*

E L S Ó R É S Z.

*Az hét tizedből álló Olvasónak eredetiről,
Szent Ferencz Szerzetében.*

VAlamint Dicsőséges Sz. Domonkos Szerzetében kívánta Isten ő Sz. Főlsége kiterjeszteni Nagy Afzfonyúnknak MARIANAK tiszteletét a közönséges *Rosariom* imádságá által, úgy üdő jártával a Seraphicus Szent Ferencz Szerzetében el-terjeszté ő Sz. Főlsége, Sz. Annyának tiszteletét a hét tizedből álló Olvasónak gyakorlása által, hogy így a mint ezen két Sz. Szerzet meg-egyezett eredetben, és Fundátorinak egybe kapcsolt szerzetében; úgy az Egek Királynéjához, a B. Szűzhöz - valá ájtatóságban-is egyesülnének: mellyre nézve az hét tizedből álló Olvasó közönségesen vagy Jerusalemi, vagy pedig Sz. Ferencz Szerzetében lévő Olvasónak neveztetik.

Kezdőde pedig első eredete ezen Olvasónak azon szerencsés üdőben, a

mellyben két jeles Szentséggel tündök-
 ló Szent Atyák, úgy mint *Szénás bélli*
Sz. Bernárd, és *Kápistránus Sz. János*
 mind csuda-tételekkel, 's-mind szorgal-
 matos tanítással nagy bölcsőságra,
 és tökéletes rend tartásokra hozák Sz.
 Ferencz Pátriárkának kiseded Szerzetét,
 el-annyira; hogy ezeknek követésére
 külömb-féle Országokban, fok, Istent,
 és a B. Szűzet tisztelő ártatlan Iffiaknak
 szive fel-gyúlladna; kik-is a világi kón-
 tósból ki-öltözvén, mint annyi fok jó
 illatú virágok, a Sz. Ferencz kertében
 el-plantáltattak, a hol szív-béli búzgó-
 sággal követték a súlyos Keresztet vise-
 lő Kristus JEsust, és Angyali tisztaság-
 gal tisztelték a makula nélkül foganta-
 tott tisztaságos Szűz MARIÁT.

Mind ezek között jöve a Sz. Szerzet-
 be egy ártatlan szívű Iffiú, a ki olly
 gyenge szerezettel és ájtatos búzgó-
 sággal visetett az Isten Annyához, hogy
 kisededeségétül-fogva szokása volna a B.
 Szűz Mária Képet külömb külömb-féle
 virágokból öszve-font koszorúkkal éke-
 sét-

éetteni, és tiszta szível tisztelni. Mivel pedig a Sz. Szerzetben a magányos kőfalak, 's-kő-sziclák között, e féle virágokat nem mindenkor lehetne, és szokott ájtatosságát el-nem végezhetné, tellyes szándékkal abban elmélkede: mi módon búcsúzhatna-el a Sz. Szerzettől. Nem vala mindaz-által szokása, valamelly állapotához kezdeni hivságos indulattal; hanem először ájtatos imádsággal szokta kérni Istent ő Sz. Főlségét: hogy jelentené - meg neki mi volna üdvösegesb? azért ezen súlyos elméldésében-is, térdeire esvén ájtatossan kezdé az Ur Istenhez fohászzkodni, és leborulván búzgó könyörgéssel kéri vala a makula nélkül fogantatott Szűz Máriát: hogy jelentené meg mit kellefsék mivelní? Mivel az ő tiszteletieért kívánná el-hadni a Sz. Szerzetet. Nem is távozza meszse a Sz. Szűz maga kedves hivatúl; hanem leg-ottan kegyes Orzával meg-jelene neki e-képpen szólván: Ne fély, és ne csalatkozzál-meg édes fiam, hogy immár nekem virágakkal nem kedveskedhecz: Imé én meg-tanítlak téged,

det, miképpen azon virágokból álló ájtatóságodat, érdemeffebb jóra fordíthatassad, és nekem nem hervadandó virágokból font koszorúkat, a mellyeket nem mindenkor lehet találni; hanem bizonyos ájtatos imádságból ószve-fűzött koronát ajándékozzál, mellyet mindenütt, és mindenkor fejemre tehetz, és azzal engemet, mint régen az Égből küldött Angyal, méltó-képpen tisztelhecz. Hallyad azért az én tanításomat.

Elősőr: Mondyad ájtatossan tisztel az üdvöz légy Máriát, és egy Mi-Atyánkat, azon mérték nélkül-való nagy örömnök tiszteletire, a mellyet érzettem szívemben, midőn az öröktől fogva való Igét méhembem fogadtam. *Másodszor*: Ujonnán mondgyál tiz Angyali üdvözletet, és egy Mi-Atyánkat, azon nagy örömnök tiszteletére, a mellyet érzettem, midőn a hegyes tartományra sietvén, Sz. Ersébet látogatására mentem. *Harmadszor*: Imádkozzál ismét tiz üdvözletet, és egy Mi-Atyánkot, azon ki-mondhatatlan örömnök tiszteletére, a mellyet éreztem midőn Sz. Fiamat

min-

minden fájdalom, és sérelem nélkül
szültem. *Negyedszer*: Imádkozzál me-
gint tiz üdvözletet, egy Mi-Atyánkal,
azon nagy örömnök tiszteletire, a mellyet
éreztem, midőn Sz. Fiamat az három
Királyoktól imádtatni látam. *Otód-
szór*: Imádkozz ugyan tiz üdvözletet,
és egy Mi-Atyánkot, azon öröm tiszte-
letire, a mellyet éreztem, midőn harmad
nap után az eltévelyedett Sz. Fiamat a
Templomban fel-találtam. *Hatodszor*:
Ujonnán tiz üdvözletet egy Mi-Atyán-
kal azon örömnök emlékezetére, a mel-
lyet éreztem, midőn Sz. Fiam fel-táma-
dott, és meg-jelent. *Hetedszer*: Imád-
kozzál tiz üdvözletet, ez egy Mi-Atyán-
kot, azon örömnök tiszteletiri, a mel-
lyel bé-töltem, midőn Menyekbe
fel-vitettem. Ha te ezeket minden nap
el-végezed, nekem minden virágok fe-
lett kedvesbb Koronát fogsz fonni, és
ajándékozni: Ez vala a B. Szűznek Men-
nyei taníttáfa, mellyet az Ifjú hóltig fzi-
vében tartot, és a fzerént búzgó fzeret-
tettel ájtatoskodott. *Ità p. Vadingus,*

*Cartbagenae, Arturus, Mazara. Meno-
logium Franciscanum fol. 2191.*

De mind ezeket nem kíváná Isten
ő Szent Fôlsége rejtekben hadni; hanem
maga Szent Annyának tiszteletire to-
vább-is kezdé terjeszteni: Mert ugyan-is
midôn a B. Szûznek szerelmétûl fel-gyûl-
ladott Angyali Iffiú egykor magányos
széllájában, avagy Szerzetes hajlékjában
a Mennyei tanítás-szerént ajtatoskodna,
és az hét tizedbûl álló Olvasót imádkoz-
ná, éppen akkor az Novitiusok Mestere
vizsgálá titkon: miben töltené údejét az
Iffiú Novitius? Midôn azért be-nézne,
imé látá: hogy az Iffiú Novitius térdein
állana, mellette pedig az Angyal szép
szinû rósákat fûze fonálra, és minden
tiz rósák után egy arany lilium szálát
fûzött közben; az után pedig egybe-
kötven az Angyal ezen rósákbûl, és li-
liombûl álló koszorút, tèvè az Iffiúnak
fejére. Ezeken el-csudálkozván az No-
vitiusoknak tanító Attya, kinszereté az
Iffiút: hogy mondanâ-meg minémû aj-
tatoságot vitt volna véghez? a kis-
rend-szerént elô beszéllé, miképpen az
Egek

Egek Királynéja Mária megtanította őtet a kofzorúnak ószve-fűzésére, és az hét tizedből álló Olvasónak ájtatos Imádságára. Ezeken nagy lelki vigasztalással betelvé az Iffiaknak tanító Atya, tellyes búzgósággal áldotta az Mennyeknek Királynéjat Máriát, a ki Sz. Ferencz kisedelnyáját, illy kegyes Anyai szeretettel oktatni méltóztatott: Azért ő is az után ájtatos szível kezdé a B. Szűz Koronáját, a Mennyei tanítás szerént imádkozni.

Továbbá kívánván az Ur Isten kinyilathoztatni, melly nagy ereje legyen ezen Menyből származott ájtatóságnak, újonnan csuda-tételekkel kezdé erősíteni: Ugyan-is történt: hogy az említett B. Szűzet tisztelő Iffiú, egykor engedelmeségből nagy erdőn által utazna Szerzetes társával, a melly utazásában az üdőt nem héjába- való beszédben; hanem mind a ketten a B. Szűz hét tizedből a álló Olvasójának Imádságában ájtatósan töltötték. Az ör-álló tolvajoknak pedig, kik az erdőben lappangának láczatott: mint ha a két Szerzetes között

egy ékes gyenge Szűz ment volna, a ki
 szüntelen szép színű rószákból font kő-
 szorúkkal ékesitené az ő fejeket: mellyért
 az emelítettolvajak mind anyi dühös far-
 kasok a széléd bárányra, ifzonyú kegyet-
 lenséggel rohanának ezen két Szerzetes-
 re, kintettvén őket: hogy adnák elő
 azon ékes Szűzet, a kit az erdön kívül
 magok között hoztak. Itten az ártatlan
 Szerzetes Iffiak, ugyan megrettenének,
 és alázatosan felelének: hogy ők semmi
 Szűzet nem láttak volna. De keveset
 használa; mert annál-is inkább szörnyű-
 képpen kezdék őket verésekkel, és más
 kinokkal lanyargatni, és kinszerítették
 azon szép Szűznek meg mutatására a
 kit ők láttak, hogy mindenütt közöttük
 jára, és fejekre ékes virágokból font kő-
 szorút teve. Ezekre el-keferedvén az
 ártatlan szelid Szerzetesek, nagy buzgó
 ájtatósággal kezdének fohászzkodni az
 Istenhez, és az Egek Királynéjához:
 hogy czen Irgalmasságnak Anyja, kinek
 kőszöntésében foglalatoskodtak, szokott
 Anyai kegyességével segétené. Nem-
 is csalatkoznak, meg reménységekben;
 mert

mert imé csak hamar megjelene a B. Szűz, és kemény szókkal kezdé dorgálni, a vakmerő tolvajokat, a kik az ő izolgáit olly kegyetlenül mérésztették fanyargatni meg-jelentvén azt-is hogy ő maga az Angyalok Királynéja, lett volna azon ékes Szűz, a ki az útzó Szerzetesek között látzatot: mivel valahány Angyali üdvözletet mondtak, annyi ékes róssákkal kívánta ékesíteni fejeket. Mit cselekeznek itt a vak merő, és gonosz életű tolvajok? Oh Istennek csudálatos gond-vifeléje! Imé annyira meg-rette-ne, és lágyúla ezekre az ő szivek: hogy minnyájan igaz töredelmességgel, és siralmas foházkodásokkal le-borúlván, meg-bánták gonofzságokat, bocsánatot kértek vak-merőségekről, és azonnal ők-is a Sz. Ferencz Pátriárka Szerzetibe bémenvén, holtig keserves firánkozással, köny-hűllatással, és fanyarú étellel poenitentziát tartottak. Azt pedig mindeneknek alázatoosan hirdették: minémű ifzonyú csuda-tétellel, történt az ő megtérések, és melly kedves legyen az Isten Anyja előtt az Olvasónak ájtatos Imád-sága.

Ezen

Ezen ájtatos B. Szűzet tisztelő Szerzetes pedig, kinek az hét tizedből álló Olvasónak formája, ereje, és hathatós volta ki-jelentetett, életinek tellyes napjaiban, Angyali tisztasággal, és tiszta szeretettel tisztelte, az Irgalmasságnak Annyát Máriát, bé-mutatván neki fok számtalan Angyali üdvözlétekből álló koszorúkat; Halálakor pedig teste fok rózsákkal, és lilium szákkal környül-véte-ték, Lelke azon kívül láczatott mi-képpen fel-vitetett az Egekbe, a hol az Isten Anyja kegyessen Anyai ölében fogad-ván, bé-vezette őtet az örökké való boldogságba. *Videatur Menolog. S. Francis fol. 2193.*

MÁSODIK RÉSZ.

Az hét tizedből álló B. Szűz Olvasójnak továbbvaló terjedése Szent Ferencz Szerzetében.

NOha ugyan a Serafikus Sz. Ferencz alázatos Szerzete, eredetétül-fogva, mindenkor kivált-képpen-való búzgósággal szomjúhozta a Makula nélkülváló Szűz tiszteletinek terjedését, a mint ezt

ezt idővel meg-mutatták ájtatos Fiai ezen Szerzetnek, a kik amaz mély elméjű Scotus névű Doktorral szorgalmatos munkát tettek a B. Szűz Makula-nélkülvaló Fogantatásának terjedése mellett; de fő-képpen akkor terjedett-el az egész Szerzetben az Isten Annyához-való bűzgő ájtatóság midőn az említett hét tizedből álló Olvasónak gyakorlását csuda-tételekkel kezdé az Ur Isten erőfitteni. Elsőben- is az föllül említett Kapistránus Sz. János, midőn egykor Áquila névű Városban prædikállana a B. Szűz méltóságárául, olly czudáfalos fényes Csillag láczatott a feje felett, hogy annak fényessége általéppen Romáig vezéreltetne: kiért is az irott képein csillagot szoktak feje feliben rajzolni. Ezen csudákra fel-ébredvén amaz jeles két Concionátorok: Bernardinus de Feltro, és Bernardinus de Busto, nagy bűzgősággal hirdették az Isten Annyának Olvasó által-való tiszteletét, el-annyira: hogy kevés idő alatt sok számú csudákat tapasztalnának, s őszve irnának, a mellyek történtek az Isten Anyja tisztelőivel.

A többi között egy Szerzetes fogadást tett : hogy ezen hét tizedből álló Olvasót minden nap dél előtt el akarná mondani, midőn pedig egykor fogadásárúl meg-feletkezne, éppen dél ebédhez ülésében júta eszében kötelessége : azért leg- ottan elő-járójátúl engedelmet aláza-
 toffan kère, és az Templomba menvén kezdé az Olvasót ájtatos búzgósággal imádkozni ; Mivel pedig ezen dolog a Páter Gvárdian előtt újságnak láczatott lenni, el-kölde a Templomba egy Szerzetest, ezen állapotnak meg-visgállására, a ki-is oda menvén, látá az említett ájtatos Szerzetest térdein álvá imádkozni, és mellette egy Angyalt, a ki gyenge színő rósákbúl kőfzörút füze, minden tizedik mellé egy ékes gyöngyöt helyheztetvén, mellyet az alatt maga az Angyalok Királynéja fejére helyhezteté, maga hiv szolgájának. Midőn pedig azon Szerzetes a JEsus nevét emlitené az egész Menyei Sereg fejet hajta. Ezeket volta- képpen meg-értvén P. Gabriel de Ancona akkori Gvárdian, leg ottan parancsolatott ada, hogy minden

minden Szerzetes azon Böld. Szűz Solosmáját ebéd előtt ájtatosan el végezze.

Történt mindaz-által ez után-is majd hasonló csudálatos állapot, egy Aloysius nevő Novitius Baráttal. Ez mivel a parancsolat szerént el nem végezhetette az Olvasót ebéd előtt, kiküldetett az ebéd-lő házból a Templomba, hogy ott imádkozna. Utána csak hamar más-is küldetett, a ki meg-visgálná, mit cselekeznek? ez után harmadik, 's-negyedik-is, végre midőn egy követ sem jöve vissz-fza, maga a P. Gvárdián-is utánok ment vala. Es imé csudálatos állapot! minnyájan álmélkodva 's-lelki vigasztalással bè-telve szemlélték: Miképen az Oltár előtt térdein álva imádkozó Novitius szájából, egy Angyal szép piros rósákat fzede ki, és minden tizedik rosa mellé egy fehér lilomot-is füze. Mikor pedig az hét tizedre osztott ékes koszorú egészen bè-tölt, azt az ártatlan Iffiú Szerzetesnek fejére helyhezetette. A rósáknak 's-liliomoknak hathatós illattya, sok üdökig bizonyságúl maradott a Templomban: mellyre nézve azon tarto-

mányban igen el-terjedet, ezen B. Szűz hét óromére rendeltetett rósás Koszorúnak ájtatofsága. *Valcrius Venetus è Mantano, & Chronicis Minorum.*

HARMADIK RÉSZ.

Az hét tizedből álló Olvasónak a Világiak közöttvaló terjedéséről.

NEM csak Serafikus Sz. Ferencz Szerzetében; hanem már az Világiak között-is annyira el-terjedett az hét tizedből álló B. Szűz Koronájának ájtatofsága: hogy ezeknek megerősíttetésére Bernardinus de Feltro némelly csudálatos dolgokat hoz elő; *Elsősor*: Bizonyos világi hivságban el merűt Iffürűl, a ki valamely Nemes Leányzóval olly méllyen békeveredett a tisztátalan szerelemnek örvényében, hogy már az ördögtől kérne tanácsot, és fejedelmet a tisztátalan szerelem czélljának el-nyerésére; de imé csudálatos állapot! mivel azon ártatlan Leányzó minden nap ezen Menyűből származott tanítás szerént imádkozná az Olvasót, a Makula-nélkül Fogantatott Szűz tiszteletire, éppen semmit nem ártathata neki az ördögök hatalma.

Má-

Másodszor : Hasonló-képpen történt, más tisztátalan Afzszónyal, a kit czégérés fok gonofságáért maga Attyafiai mély veremben séllyesztének, hogy ott halált szenvedne ; De mindaz-által, mivel ezen Afzszony-állat azon fok vétkei között is említett Olvasónak ájtatofságával kólzontè vala napon-ként az Isten Annyát, semmi-képpen meg-nem hala az veremben ; hanem az Makula nélkül-való Szûz tekintvén az ó csekély ájtatofságát, mind addig videlmezte, valameddig pœnitenziát nem tarta.

Mindenek felett kedves a Mennyei Királynéja előtt, ha a Szûlék magok magzattyokat kised-korokban ezen B.Szûzhöz-való ájtatofságra szoktattyák, a mint ezt a fellül említett Bernardinus bizony-sága-szerent csuda-tétellel-is meg-jelentette Isten ó Sz. Felsege: mert ugyan-is: Vala Spanyol Országban egy ájtatos Afzszonyság, a ki P. Bernardinus Prædiká-tziójára, olly búzó ájtatofsággal viseltett a B. Szûzhöz : hogy nem csak maga, hanem kised magzattal együtt minden nap reggel el-mondották az Olvasót.

Történt az alatt: hogy egy kised a fiai közül a magos hidrul, igen mély vízbe esne, kit-is mivel a többiek éppen nem fegethetnek vala, fietséggel hirt víznek édes Annyoknak ezen viletlen esetrül; Mit cselekezik a szomorú Afzszonyság? legottan le-borúla a B. Szűznek Képe előtt, a mellynél szokták mondani az említett ájtatóságot, és köny-húllatásokkal kéri Anyai kegyelségét a Sz. Szűznek: Nem is vala héjába: mert imé midőn ezen szomorú Afzszonyság, a víz felé fietve menne, már a gyermek a vizek felyiben emeltetett, és ezen szókkal kezdé Annyát vigasztalni: Ne fély, és ne keseregj édes Szülém: mert azon Szűz, a ki előtt minden nap Olvasót szoktunk imádkozni, engemet a vizek mélységében védelmezett, és nem engedett el-fel-lyedni. Így az Irgalmasságnak Annya, mindenkor, és minden veszélyben segiti maga ájtatos hiveit. *Prati floridi p. 1. l. 3. cap. 11.*

De ámbár valaki a B. Szűz tisztetelői közül más foglalatósága végett, el-nem végezhetne-is ezen Rosariomot, egyedül
csak

csak a jó szándék 's - akarat-is, kedves volna az Egek Királynéja előtt. Bizonyítatik ezen példában : Egy Franciscanus iffiú Szerzetes, egész nap engedelmeségből munkálkodván, az Olvasót elnem végezhetette : Azért estve Lelki ismérétnék vizsgálása után, kezdé ugyan térden álva imádkozni ; de mivel fáradt erővel vala, azonnal a mély álmotúl meggyőzöttetett, és semmit nem imadkozhatta. Mi történik ? kevés idő múlva megjelent az Igalmasságnak Anyja a szegény Szerzetes czéllájában, és mikor az Angyalok az aluvó Szerzetest, helyhezítették a szalma'zákbul vetett Barát ágyra, e képpen szólla hozzá : nyugodgyál édes fiam : mert szükséged vagyon a nyugodolomra. Elég nekem a te szív-béli szereteted 's-jó szándékod. Oh Isten Annyának nagy kegyessége ! Szerencsés lelkek, a kik a Sz. Szűz hét örömének tiszteletére ezen hét tizedből álló rózsás Koszorút minden nap imádkozzák. Igazán mondgya Franciscus Rojerius : hogy a rózsás Koszorú, vagy Rosarium, igaz szeretetnek pajsa azoknak, kik a B. Szűzet búzgó szível tisztelik. *Chron. Minorum.* NE-

NEGYEDIK RÉSZ.

Ezen Olvasó Imádságának módgyárul.

EZen hét tizedből álló Olvasón mondatik először *Hiszek egy Isten*: az után egy *Mi-Atyánk és egy Udvözlet a Szentséges Pápáért*. Az után következnek *hetven-két Angyali Udvözletek*; Minden tized között pedig egy *Mi-Atyánk-is*. Jól észbe kelletik azonban venni: hogy ezen hét tized mondatik a B. Szűz hét örömeinek tiszteletére; a mint maga az Isten Anyja tanitgattá az első részben elő hozott Novitiust. Azon felül az *hetven-két Udvözlet* emlékeztet a Makula-nélkül-való Szűznek eszteńdeire: mivel Sz. *Demién és Efreem* elmélkedések szerént, hetven két esztendőket töltött ez életben.

Noha ugyan a tellyes Bűlcsu el-nyerésére nem éppen szükséges. Mindazáltal ay Angyalok Királynéja előtt igen kedves: ha valaki az Angyali üdvözletben imádkozza a következendő hét örömeinek titkait, vagy Mysteriomokat. Sőt igen dicséretes, a ki a *Mi. Atyánk* előtt ezen szókat közbe teszi: *Aldott legyen a B. Szűznek Makula-nélkül-való Fogantatása*. Mi-
vel

vel ezen szóknak el-mondásáért, füzaz na-
pi Búlcsút engedett XI. Gergely Pápa.
1623. 13. Apr. *Vid. Vinea Seraphica.*

AZ ELSŐ TIZEDBEN MONDANDÓ
MYSTERIOM.

Az Angyali üdvözletben mondatnak
a JESUS Neve után ezen Igék: *A kit te
ob Makula-nékül-ülő Szűz, mébedbe öróm-
mel fogadtál. Azután következik: A sz-
szonyúnk Szűz Mária. és a többi.*

AZ MÁSODIK TIZEDBEN.

JESUS: *A kit te ob Makula-nékül-ülő
Szűz, Sz. Ersébetet látogatván mébed-
ben örómmel bordonált.*

AZ HARMADIK TIZEDBEN.

JESUS: *A kit te ob Makula-nékül-ülő
Szűz e' világra örómmel szültél.*

A' NEGYEDIK TIZEDBEN.

JESUS: *A kit te ob Makula-nékül-ülő
Szűz, az bárom Kiralyoktól imádatni
örómmel láttál.*

AZ ÖTÖDIK TIZEDBEN.

JESUS: *A kit te ob Makula-nékül-ülő
Szűz a Templomban örómmel fel-találtál.*

AZ HATODIK TIZEDBEN.

JESUS: *A kit te ob Makula nélkül-ülő
Szűz,*

Száz, balottaiból fel-támadni örömmel láttál.

AZ HETEDIK TIZEDBEN.

JESUS: *A ki tégedet ob Makula-nékül-való Száz, Menyben örömmel meg-koronázott.*

Ezen hét tizedből álló Olvasó neveztetik közönségeffen Jerusálemi Olvasónak : Mert jobjára a Jerusalemi szent helyeket őrző Franciscanus Barátok szokták a mi Országunkra küldendi : Midőn a mi Salvatoriána Provinciánkból minden harmadik esztendőben a Keresztények között őszve-szèdett Sz. Alamisnát be-viszik nekik : hogy a pogány Töröknek súlyos adóját ki-fizethessék, magok előd-hessenek, és a mint ekoráig már *négy száz esztendőknél tovább* : úgy ez után is az idegen Istent imádó Pogány nép között, éjels-nappal áldhassák azon szent helyeken, a tellyes Sz. Háromság egy igaz Istent.

A M E N.

tenetur, & executionem de bonis Communitatis recipere citato 60.
1647. 81. & 1649. 18.

Modi, quibus bona violenter occupata recuperari possint, sunt 4. 58
Quorum duo, a die occupationis intra annum deserviunt: alii vero
duo, tam intra, quam post revolutionem annualem, intra 32. annos
dum, & quando. Duo modi, quibus intra annum recuperari possunt,
sunt imo propria auctoritate, ut dictum §. 38. ex imæ tt. 68. 2do
Auctoritate publica per Supremum, aut V-Comitem, cum Iudicium,
& Jurato, advocato etiam brachio militari, a Capitaneo partium Re-
gni, si necessum videbitur expetendo 1542. 4. & 5. Ad quod idem
sub amissione officiorum suorum obligantur eodem 5. prævia tamen in-
quisitione pacificum saltem unius anni 1729. 42. §. *ad minus intra decem-*
sam anni minus habitum, possessorium exturbati, & subsecutam via facti
occupationem alterius evincente, ita deducitur ex citatis 4. & 5.

Post revolutionem anni vero *primo* processu violentiali, ut patet 59
ex assertis hoc Tit. præmissis. *Secundo* actione restitutionis in integrum
sine omni poena, cum fructibus tamen, & expensis. Ratio est, quod
cum liceat revindicare processu violentiali cum poenis, licet etiam pro-
cessu repositionis sine poenis, quia favores extendere licet; est autem
favor erga occupatorem, aut quemvis possessorem talium bonorum,
dum sine poenis sit revindicatio, ubi possesset esse cum poenis: & cui licet

plus, non debet non licere

quod est minus. De

Tit. 1.